

Braşovai Lapok

Ára 5 lej

Szerda
1931 * július 8

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

152. szám
XXXVII. évfolyam

Ára 5 lej

A gyergyói pokolgép

A gyergyóalfalui pokolgépes merénylet döbbenetének és iszonyatának hatása alatt áll a közvélemény. A szörnyű gáztett, mely Avéd János ügyvédet bombával megölte és hitvesét is halálra sebesítette, tulsötétedik a napi szenzációk idegzaklató átlagán. Az Avéd véres tragédiája mögött egy még nagyobb, még rettenetesebb tragédia fenyegető örvénye viharzik: a székelység végzetes gazdasági válsága, utolsó felvonása egy kétségbeesett harcnak, mely az életért, a megmaradásért folyik...

Azok a jelentések, melyek az alfalúi gonosz merényletről szólnak, megvilágítják a büntett indító okait. Az áldozat nemcsak ügyvéd, hanem magánbankos is, aki „megfelelő” kamatra pénzeket adott ki, s a bekövetkezett gazdasági válság miatt a nemfizető adósoktól árverések útján törekedett hozzájutni a pénzéhez és az elmaradt, nyilván nem alacsony kamatokhoz. A megperdült dob, az elveszett föld, a kinullázott élet annyi száz egzisztencia közül, mely tűr, hallgat, szenved és még bizik egy emberi és isteni irgalomban, mely megváltja sorsából, két alakban a sötét bosszú kétségbeesett elszántsá szörnyű indulattal ébresztette fel. Ha mi tönkrementünk, ha nekünk el kell pusztulnunk, haljon meg az is, aki romlásunkat okozta. Az erkölcsi rendért falomlasztó és filiszteusokat pusztító Sámson buta és barbár majmolói, akik a maguk és fajtaik anyagi kára miatt a társadalmi rend oszlopait robbantják fel alattomos gyújtószinórral, szájalmasan csekély fizikai és még parányibb lelki erővel...

A tett maga rémségesen gonosz és ocsmány, de a háttér döbbenetesen komoly és tanulságos. Benne van a székelység halális vergődésének minden gyötrelme és viharzása; benne évtizedek megbecsáthatatlan közonye, kegyetlensége, milliókat a züllésnek és pusztulásnak kiszolgáltató nagy büntetése.

Mikor riasztotta fel már a B. L. a kamatuzsora dzsungelének vérengző vadait, hogy a társadalom belátása, s a hatalom támogató ereje tegye őket ártalmatlanná? Hányszor szálltunk szembe előítéllettel, rágálommal, gonosz ártani-akarással, csak, hogy felszabadítsuk a szenvedő székelységet nyomorult lenyűgözöttségéből, a kapzsiság és kizsákmányolás véremészítő polipkarjaiból?

Nem hallgattak ránk. A negyvenszázalékos kamatok fullasztó légkörébe nem bocsátották be a józanság, a méltányosság, a népszerítés frissítően tisztázó áramlatát. Nem értették meg a nép szavát, még kevésbé az idők szavát, s a kamatokkal együtt gyűlt a nyomor, a kétségbeesés, a lelkek lázadása. Ez az Avéd is kamatokat szedett és árverezett! A szerencsétlen!

Jaj, de még szerencsétlenebb az a nép, melyet a saját fiai gyötörnek, amelyet a saját vérei, vezetői hanyagolnak el és elszóbb a saját hasznukat vagy kizárólag csak azt hajszolva, engedik belesülyedni az erkölcsi és gazdasági pusztulás hinárjába.

Rettenetes viszonyok vannak a Székelyföldön. Irtózatos a nyomor és mélységes a keserűség. A nép bizalma megingott és aléltan roskasztja le fejét a jövő előtt: lesz-e még, aki segíteni fog rajta?

Az alfalúi rémes bombavetés nyomán lehet-e még jobb élet aratása?

„Megalkotni az erdélyi önálló blokkot...”

Vajda lesz a nemzeti parasztpárti elnök — ha Maniu nem vonja vissza lemondását

Vlad Aurél vádja Junian ellen

Bukarest, július 6.
Nagy feltűnést keltő nyilatkozata jelent meg Vlad Aurél, a nemzeti parasztpárti vezérnek az egyik fővárosi reggeli lapban. A nyilatkozat bevezető soraiban Vlad Aurél kijelenti, hogy

Maniu visszavonulását véglegesnek lehet tekinteni és ez a lemondás még súlyos következményeket fog maga után vonni magában a nemzeti parasztpárt vezetésében is.

— Nézetem szerint a nemzeti parasztpártnak ezután jobbfelé kell orientálnia és a jövőben sokkal erőteljesebben kell rátámaszkodnia a középosztályra és a kisbirtokosokra.

Vlad Aurél nyilatkozata további folyamán súlyos vádat emel Junian volt nemzeti parasztpárti igazságügyminiszter ellen, akit szinte egyedül tesz felelőssé, hogy a nemzeti parasztpárt olyan érezhető módon vesztett népszerűségéből Erdélyben.

Junian, mint a nemzeti parasztpárti kormány volt igazságügyminisztere

Vajda

ahelyett, hogy közel két éves minisztersége alatt eljárást indított volna a bírói kar olyan tagjai ellen, akikkel szemben az erdélyi képviselők pana-

szokat emeltek, Junian a bírói karnak éppen ezen tagjait tüntette ki.

— Erdélyben erőteljes hangulat fejlődött ki a párt regáti szárnya, a volt parasztpárt ellen — mondja Vlad Aurél — és ezért nem akarjuk túrni tovább, hogy a pártnak ez az árnyalata továbbra is domináns szerephez jusson a párt vezetésében. Eppen ez okozta azt a mozgalmat is, amelynek egyetlen célja:

Megalkotni az önálló erdélyi blokkot, azzal a céllal, hogy a jelenlegi rezsim centralisztikus törekvéseivel szemben megvédje Erdély igazságos érdekeit.

Nyilatkozata befejezésekként Vlad Aurél kijelentette, hogy abban az esetben, ha Maniu lemondása tényleg végleges volna, úgy

a párt új elnökévé kétségtelenül Vajdát választják meg.

Az elnökválasztás valószínűleg az őszi pártkongresszuson kerül döntésre, ahol az elnökválasztáson kívül még a fent említett speciális erdélyi érdekek is széleskörű megbeszélés alá kerülnek.

Romániának is 10 millió dolláros kölcsönt hozhat a Hoover-ajánlat perfektuálása

A franciák és amerikalak még mindig tanácskoznak a moratórium egyezmény részletei fölött

Páris, július 6.

Mellon amerikai államtitkár és a francia kormány tagjai között folyó tanácskozások pénteken és szombaton döntő stádiumba jutottak, úgy, hogy francia kormány hivatalos kommunikációban közölte a nyilvánossággal, hogy Hoover ajánlatát illetőleg minden jelentős pontra nézve létrejött a megegyezés és azt szombaton a francia minisztertanács is jóváhagyta. Szombaton még egyszer átjavították a franciák egyezménytervezetét, amelyet azonnal megtáviratoztak Hoover elnöknek. Edge és Mellon amerikai megbízottak közölték a francia kormánnyal, hogy Hoover elnök hétfőn délután közli, hogy elfogadta-e a francia egyezmény tervezetét.

Az elvi megegyezés létrejötténél Mellon és Edge egyik barátjuk birtokára utaztak eltölteni a vasárnapot. Briand külügyminiszter pedig birtokára vonult vissza. Meg nem erősített jelentések szerint Flandin pénzügyminiszter még vasárnap is tárgyalt Mellonékkal.

A párisi tárgyalásokat tehát hétfőn délután folytatják s ekkor dől el tulajdonképpen a moratórium sorsa.

A francia sajtó értesülése szerint a francia javaslatnak két pontját kell tisztázni és összeegyeztetni Hoover ajánlatával. Franciaország azt kérte, hogy amennyiben Németország 1932-ben is moratóriumot kérne a Young-terv alapján esedékes befizetésekre, akkor Franciaországot mentesítsék a garancia-alapra teljesített fizetések alól. Második követelése pedig az volna a francia kormánynak, hogy azt az 500 millió márkát, amelyet Németországnak továbbra is fizetnie kell a Nemzetközi Fizetések Bankja útján ne a német kormánynak, hanem a német államvasutaknak utalják ki kereskedelmi kölcsönnyal.

Azokra a természetbeni szolgáltatásokra vonatkozólag, amelyekhez a franciák

továbbra is ragaszkodnak.

az amerikai szakértők külön konferenciának a döntését szeretnék, ezen az értekezleten azonban Amerika hivatalosan nem venne részt, hanem csak tanácsadóként jelenne meg kiküldöttjei útján.

Washingtonban egyébként hivatalos magyarázatot adtak az amerikai emlékirat néhány pontjára vonatkozólag. Ezek szerint a moratórium elfogadása esetén a közép- és keleteurópai államok egyenként 10–15 millió dolláros kölcsönben részesülnek szükség esetén.

Az 50.923-as szám nyerte a mentő-sorsjáték 250.000 lejes nyereményét

A nyertes sorsjegy fele Bánfihunyadon, fele Nagyváradon van

Kik nyertek még

Kolozsvár, július 6.

Vasárnap délután öt órakor tartották meg a kolozsvári mentő-sorsjáték második terminusának első húzását. A sors-húzás iránt most is nagy érdeklődés mutatkozott. A szerencse ezúttal egy bánfihunyadi és egy nagyváradai lakosnak kedvezett, akik együttesen egy-egy fél-sorsjeggyel, kétszázötvenezer lej nyertek. A nyereményről szóló táviratok azonnal elmentek a sorsjegyeladókhoz és a legközelebbi órákban már nyilvánosságra kerül, hogy ezúttal kiknek

kedvezett a szerencse.

A húzás részletes eredményét az alábbiakban adjuk:

250.000 lej nyert: 50923; 25.000 lej: 94084, 138875; 10.000 lej: 26.521, 31437, 84599, 100945, 117390; 2500 lej: 4847, 20680, 30156, 43196, 48865, 63085, 110710, 130084, 130168, 152354 számú sorsjegyek.

—Ezenkívül kihúztak száz darab sorsjegyet háromszáz lejes és ötven darab sorsjegyet ötszáz lejes nyereménnyel.

A legközelebbi sorshúzás július 26-án lesz.

Borzalmas vihar Berlin fölött

Berlinből jelentik: Vasárnap délután rendkívül heves itéletidő pusztított a német fővárosban. Amíg a hatalmas fellegszakadás elvonult, a villám többször lecsapott. A Schiller-téren járókelők közül egy férfi és egy nő fa alá menekült a zápor elől, de a villám éppen abba a fába sújtott bele. A villámcsapás a férfit megölte, a nőt halálosan megsebesítette. Belevágott a villám egy rádiókészülék antennájába is. A készü-

lék tulajdonosa szenvedélyes rádió hallgató lehetett, mert a vihar alatt is kétségbeesetten üldögélt. A villám szétrombolta a rádiót és a rádiót mindkét fülkagylóján súlyosan megsebesítette. Türelmetlenül egy házat gyújtott fel a villám. A tomboló szélvihar is áldozatokat követelt: Tegelerseen a szélről felkavart víztőlcsér felborított egy kátrányos csónakot, amelynek egyik utasa a vízbe fullt.

LÁTOGATÁS

a bukaresti spanyol negyedben

A bukaresti zsidók egy ílélezreden át sem felejtették el anyanyelvüket és fájdalommal gondolnak Spanyolországra

Bukarest, július 6.

Almosinó ur beszélgetés közben odaszólt valamit a feleségének, aki keresztülment a szobán. Megütötte a kérdésem:

— Hogyan, Senor Almosinó? Hát önök spanyol zsidók, több mint négyszáz évvel Spanyolországból történt kiűzésük után, odahaza, a családjukban, még mindig spanyolul beszélnek?

Senor Almosinó majdnem zavartan védekezett:

— Hát nem tudta? Szalonikiben, Belgrádban és itt nálunk, Romániában Silistrán, Bukarestben és Ploestiben, mindenütt, ahol spanyol zsidók élnek, máig is érintetlen tisztaságban megőriztük az ősrégi spanyol nyelvet. A családban, vagy, ha magunk között vagyunk, mindég spanyolul beszélünk...

Szinte természetesen kellett feltennünk a kérdést:

— És hogyan gondolnak ma vissza Spanyolországra, ahonnan ötödfél évszázaddal ezelőtt menekülniök kellett? Gyűlölik még a spanyolokat? Volt-e már önök közül valaki az őshazában? És érvényben van-e még az ősi borzalmas átok, amellyel a nagy zsidó színhedron sújtotta az országot, mely kitagadta önöket?

Almosinó ur szinte védekezőleg emelte fel a kezét:

— Egy fél évezred választ el bennünket a spanyol inkvizíciótól, Torquemádától, a kiűzéstől, hát nem volna furcsa, ha mi most, 1931-ben lehorgasztott fejjel és ökölbe szorult kezekkel járnánk, mert évszázadokkal ezelőtt történelmi igazságtalanság esett rajtunk? Az tény, hogy a kiűzés után összeült a nagy rabbitanács és átok, „hérem” alá helyezte az országot. De ez már mind a történelemé... évszázadok multak el azóta, egy fél évezred...

A beszélgetés során, lassan, szinte félmondatonként gyűjtve az adatokat, összeállíthatjuk azt a különös viszonyt, amely a bukaresti spanyol-zsidókat összekapcsolja azzal az országgal, ahonnan századokkal ezelőtt menekülniök kellett. Pár hónappal ezelőtt Cardenas, a bukaresti spanyol követ, egy estélyére meghívta a bukaresti spanyol zsidó hitközséget is. Hosszas tanácskozás indult meg a hitközség elnökségének tagjai között, hogy ezt a meghívást el lehet-e fogadni? Végeredményben nevéseges volna, ha ötszáz évvel ezelőtt történt veres és borzalmas eseményekre hivatkozva, elutasítanának egy ilyen megtisztelő invitációt. Vagy, ha arra hivatkoznának, hogy többszáz évvel ezelőtt szinte legendaszerű átok hangzott el néhány megtört, agyonhajszolt rabbi részéről... Végül a bukaresti spanyol zsidók úgy döntöttek, hogy a meghívást elfogadják. Ariél Napoleon, a hitközségi alelnök képviselte a spanyol-zsidó kolóniát az ünnepségen. Ariél Napoleon még beszédet is mondott: Mi hű polgárai vagyunk Romániának, de ezért tiszteljük és csodáljuk Spanyolországot...

— Szóval a nagy történelmi processzus véget ért. Ezen a találkozáson megpecsételték a békét. Amikor az önök hivatalos megbízottja, Ariél Napoleon ur, (milyen csodálatosan szép neve van az alelnököknek), átélte a spanyol követség külsőbét, amely spanyol területnek számít, abban a pillanatban megszűnt az az ősi átok...? 2

— Pardon, — szolt közbe Almosinó ur, — itt egy kis tévedés forog fenn... A követ ur tiszteletére az ünnepséget nem a követségi épületben, hanem a Capsa belső termeiben tartották meg...

— De ha a követségi épületbe hívták volna meg önöket? Elmentek volna?

Erre a kérdésre nem kaptunk kategórikus választ.

— Lehet, hogy elmentünk volna. De az is lehet, hogy az időközben eltávozott spanyol követ csupa tapintatból nem a követségi termekben rendezte az estélyt. De különben is, miért ne mehettünk el? Mert elhangzott az az ősi átok? Nevéseges...

NÉGY ÉS FÉL SZÁZADDAL A KIÜZÉS UTÁN

Tavaly Belgrádban kongresszust tartottak a balkáni államok spanyol zsidói. A kongresszusra eljöttek a Szalonikiben s Konstantinápoly környékén élő zsidók, valamint a bukaresti spanyol zsidó hitközség képviselői is.

A bukarestiek nevében megint Ariél Napoleon beszélt:

— Hát nem csodálatos, — mondta beszédében, — hogy mi, spanyol zsidók, négy és fél századdal a kiűzésünk óta, máig megtartottuk az ősi nyelvünket és tradícióinkat? Másfél millió spanyol-zsidó él szerle szórva a világon és évszázadok óta távol élve az anyanyelvünktől, mégis spanyolul beszélünk s az elvesztett hazára gondolunk...

Aztán a bukaresti spanyol-zsidók alelnöke klasszikus spanyol nyelven felolvasta a bukarestiek üdvözlését:

— De parte de los sefardim saludo cordialmente este congreso de qual vuestros erenanos di la Romania...

Az uccák, ahol ílélezrede lakik egy kisebbség

Strada Spaniola.

Bukarest zsidó negyede ezzel az utcával kezdődik. A Strada Spaniola-n, a Spanyol-utcán túl, zeg-zugos utca-labirintus terül el: Bukarest gettója. Ebben a városrészben több, mint husz hatalmas épülete van a spanyol-zsidó hitközségnek. A Strada Carol sarkán több millió lej költséggel, impozáns székházat emeltek a „spanyolok”. Négy iskolájuk van, a diákaik részére modern káminát építettek, fürdőszobás, ragyogó tisztaságu menházuk van az agok részére.

A hitközségi irodában a kezembe nyomták az ezévi költségvetési jelentésüket: milliókat áldoznak évenként jótékony célra. Ennél a tételnél ez a nagyon jellemző megjegyzés olvasható:

— Az idén is, úgy, mint az előző években, a jótékonyágnak azt a diszkrét módját alkalmaztuk, hogy névtelenül és a nyilvánosság teljes kizárásával segélyeztük azokat, akiket a segélyre érdemesnek tartottunk.

A hitközségi jelentés aláírói közül találok rá kiragadunk néhány nevet: Alfandary Oskár, Albala Moreno, Algazi Ezra Cilibon, Almosino Avram, Altaras Haim, Catarivas Miriam, Delaraino Leon, Franco Aron... és a többiek, mind a legutóbbi, ősi spanyol nevet viselik. A hitközségi tagok között szerepel a többiek között: Primo Samuel, Toledo Avram, Sevilla Isac, Semo Benzion, Loya Habib Jakob, Iarchy Sabetay, Crasso Dávid, Bejarano Angelo... érintetlen tisztaságban őrizték meg a félezerd évvel ezelőtt magukkal hozott családneveket.

...és alig van közöttük szegény ember. — mondta nekünk a hitközség egyik funkcionáriusa — Bukarest legdrágább kereskedő negyedében, a Strada Lipskáni mögött elterülő egész városrész majdnem teljesen a bukaresti spanyol zsidók kezében van. Két-háromszázéves multra visszatekintő kereskedő házak élén láthatja az ősi spanyol családi neveket. A spanyolok voltak az első, akik Romániát bekapcsolták a Balkán kereskedő forgalmába. Szalonikiból kezdtek Romániába felszárógni a Spanyolországból elmenekült zsidók. Először a tengerparton ütöttek fészket. A silistrai hitközség már több, mint háromszázéves, Constantában már több, mint 250 évvel ezelőtt megalakult a spanyol zsidó kolónia és a délihatármén, Bazargic, Calafat, Calarasi, Corabia... mindenütt megtalálhatja a többszáz éves spanyol-zsidó zsinagógát.

Egy érdekes jelenet következett. A hitközségi irodába, ahol ez a beszélgetés lefolyt, bejött egy nagyon szerényen öltözött öreg ember. A hitközségi irodában megszokott jelenet: A főtitkár félreolvult a látogatóval. Azután felnyitotta a pénztárfiókot. A látogató sűrű hálálkodás közben távozott.

— Ha Menachem Eliás ezt sejtette volna...

Mert a rosszul öltözött, nagyon szomorú körülmények között élő látogató, aki az előbb majdnem kétrétegű nyelven köszöntötte meg a pár leányi segélyt,

közele rokona a legendás hírű Menachem Eliásnak, aki az egész vagyonát, a több, mint száz bukaresti házat, erdeit, földjeit, bányáit, az egész, közel egy milliárd lejt kitérő vagyonát, a román tudományos akadémiának hagyta.

Hát éve annak, hogy a Menachem-vagyon a román Akadémia kezébe került, de azért nem mulik el olyan nap a spanyol-zsidók között, hogy a Menachem-probléma fel ne vetődjön. Menachem Eliás volt a leggazdagabb a spanyol-zsidó kolóniában. Ő maga sem tudta, hogy mennyi a vagyona. — Belgrádban, Konstantinápolyban, Bécsben fióküzlete volt és a halálig egyebet nem tett, mint hangyaszorgalommal gyűjtötte a milliókat. Furcsa szenvedélye volt az öreg Menachemnek. Az újjáépülő Bukarestben, a legélénkebb gépepon-tokon lévő sarkházakat vásárolta össze, és, amikor meghalt, és a gigászi vagyon egyetlen fiára, Jaques Eliásra maradt, több, mint száz óriási értékű ingatlanból állott a Menachem-vagyon.

Hát évvel ezelőtt, amikor első ízben jelentkeztek Romániában az antiszemita kilengések, Jaques Eliás heteken keresztül tanácskozott bizalmas barátaiival arról, hogyan lehetne a most meginduló antiszemita mozgalmat elfojtani? Egy milliárd lej olyan vagyon, mellyel minden problémát meg lehet oldani. Menachem Eliás Stirbey hercegtől kért taná-

országtól, mégis spanyolul beszélünk s az elvesztett hazára gondolunk...

Aztán a bukaresti spanyol-zsidók alelnöke klasszikus spanyol nyelven felolvasta a bukarestiek üdvözlését:

— De parte de los sefardim saludo cordialmente este congreso de qual vuestros erenanos di la Romania...

csót és, — amikor pár hónap mulva bekövetkezett halála után felbontották a végrendeletét, kiderült, hogy a teljes vagyonát a román Akadémiának hagyományozta,

azzal az utasítással, hogy a vagyon kamataiból a román diákság részére könyvtárakat, káminokat, kísérleti és tudományos intézeleket állítsanak fel, illetve a meglevő intézményeket fejlesszék.

A rokonait szinte teljesen kizárta a vagyonból, egyik unokatestvére részére pár ezer lejes évráradékot biztosított, míg a többi, Bukarestben élő Eliásokról teljesen megfeledkezett

Látni fogjuk-e a csillagok születését?

Amerikában 5 méter átmérőjű új tükröt készült. Milliószer erősebb az ember szeménél. 1700 millió fényév távolságból mutatja az égitesteket

New-york, július 6.

Bár az elektromosság igen nagy területen kiszorította már a gyertyavilágítást, azért körülbelül mindenki tudja, mennyi egy viaszgyertyának, az ugynevezett normál gyertyának (olyan gyertya, amelyből 10 darab egy kilogrammot nyom) a fényerőssége. Nem valami nagyon sok. Nos, most Amerikában olyan tükrötávcsovet készítettek és helyeznek hamarosan működésbe, amely az ilyen viaszgyertya fényét 66.000 kilométerre képes vetíteni. Ami persze fordítva azt jelenti, hogy a műszer hasonló fényerősséget ugyanebből a távolságból felvesz.

Ehhez a teljesítményhez persze megfelelő méretekre volt szükség. Maga a tükrő 508 centiméter átmérőjű, tehát nyugodtan lehetne reá kényelmes kerek szobát építeni. Vastagsága három láb, vagyis közel egy méter, a súlya pedig 30.000 kilogramm, annyi, mint három nagy vasúti teherkocsi hordozóképessége. Ezt a tükrőt kvarcromokból öntötték ki már hónapokkal ezelőtt, mert hónapok kellenek ahhoz, hogy egyenletesen hűljön le.

Mit ígér ez az új óriási műszer felállítását után a csillagászoknak? A legtávolabbi fény, amelyet a mai eszközökkel észlelni tudnak, 1700 millió fényév távolságra fekszik földünkől. Ez olyan rettenetes távolság, amelyet szinte elképzelni sem lehet. A fény másodpercenként 300.000 kilométert, egy év alatt tehát 9.460.800.000.000 kilométert tesz meg. — Így 1700 millió fényév 1.608.336.000.000.000.000 kilométert jelent. Ilyen messzire van az a spirális ködfolt, melyet az amerikai Haward-egyetem csillagdája csillagfényképfelvételénél mint a világegyetem eddig észlelt legtávolabbi foltját jelöl meg.

A készülő új tükrös távcso ezt a távolságot egyszerre megtízszerezi 1700 millió fényévre, vagyis — most már aztán kapaszkodjunk meg!

16.083.360.000.000.000.000.000

kilométer. Ez persze még mindig nem jelenti azt, hogy a világegyetemben még sokszorosan nagyobb távolságokban is ne lennének égitestek.

Az átlagos szemű ember minden segédeszköz nélkül naprendszerünk bolygóin kívül mintegy 6000 égitestet észlelhet. Az eddigi megállapítások szerint ezeknek az égitesteknek a struktúrája a szinkopelemzés alapján is ugyanolyan, mint a mi bolygórendszerünké. Az új készülék, mely különben a General Electric Company műhelyében készült, milliószer erősebb az emberi szemnél, tehát hatmilliárd égitestet képes mutatni. Meg kell azonban jegyezni, hogy a nagy spirális ködfoltok megint több milliárd, vagyis talán billiárd csillagot foglalnak magukban.

Természetesen az új műszer nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is emeli a megfigyelési lehetőségeket a csil-

a végrendelet.

Szegény Eliás, ha tudta volna... Alig másfél évvel a végrendelet felbontása után a román diákság a nagyváradi eseményekkel adta meg a választ erre a kérdésre, hogy az Eliás módszerével lehet-e az antiszemita mozgalmat megállítani? A hopen maradt öröksők pedig perrel fenyegetőztek. Megindultak a tárgyalások. A Bécsben élő: Eliás-ok másfélmillió lejjel egyeztek ki a főörökös Akadémiával, a bukaresti rokonok is kaptak néhány száz ezer lejt: az örökhagyó által adományozott évráradékról, három millió lej ellenében lemondtak az Akadémia javára. Ma a milliárdos vagyon már elvitázhatalanul a Román Tudományos Akadémia tulajdonát képezi. Eliás rokonai pedig... szürkén, rosszul öltözve, bocsánatkérő mosollyal sugnak valamit a hitközségi főpénztárnok fülébe.

★

Végül még csak pár megjegyzést: Az idén ünnepli meg a bukaresti spanyol-zsidó hitközség kétszázéves jubileumát. — Szokatlan fényfelakarák megtartani a jubileumi ünnepségeket. A világ minden tájékán szerte szórta a spanyol-zsidó hitközségek részére elmentek már a spanyol nyelvű meghívók. A jubileumi diszkönyvet is spanyol nyelven jelentetik meg. Arról is beszélnek, hogy az idén spanyol nyelvű hetilapjuk indul.

Pedig... Pedig ezek az Almosinok, Catarivasok és Altarasok, meg a többiek mind, — négyszáz évvel ezelőtt elmenekültek a mostoha országukból, mely halálra üldözte őket és mégsem tudták elfelejteni az ősi nyelvet.

Farkas Aladá

lagások számára. Vegyünk egy példát. Eddig még egyetlen csillagász sem látott műszerén állócsillagot korong gyanánt. Még a hozzánk legközelebb eső 4 és fél fényévnyi, tehát 42.673.600.000.000 kilométer távolságu Alpha Centauri is olyan messzire van, hogy csak fénypontnak látszott eddig. Azt remélik, hogy az új műszerrel ezt a csillagot legalább is korong gyanánt észlelhetik.

És még további lehetőségeket is nyújt az új műszer. Talán sikerül vele megfigyelni, hogyan születik egy csillag? Ezt a spirális ködfoltokban lehet talán észlelni, melyek közül eddig vagy két milliárdot ismernek. Esetleg a tízszeres fényerősség mellett rendszeresen figyelhetnek, mérhetnek, szinkopelemezhetnek, ilyen ködfoltokat és némi szerencse mellett találhatnak olyant, amelyben éppen akkor alakul meg az új csillag.

Az „éppen akkor” természetesen nem helyes kifejezés. Hiszen néhánymillió fényév távolságról van szó, ami annyit jelent, hogy az illető csillag valójában már néhány millió évvel ezelőtt született, talán akkor, mikor esetleg földünk még nem is létezett. Ez sokkal nagyobb feladat, mint például az a remény, hogy a Marslakókról szereznünk valami tudomást, vagy hogy a husz méter hosszú távcso a hatalmas tükrökre a világűrben élő lényektől adott fényjeleket vetít le.

Most még csak az van hátra, hogy a hatalmas szerszámot, amelynek összsúlya 450 tonna (tehát 45 vasúti kocsi terhe) hol és hogyan állítsák fel. Természetesen megfelelő hegycsúcsot kell kikeresni. Olyant, amely egyrészt jól felül-emelkedik a föld párafelhőin, de másrészt kényelmes elérhetőséget nyújt. — Ideális lenne az Andes valamelyik hegy-cúcsa, de a hatalmas alkatrészek felállítását szinte leküzdhetetlen nehézségekbe ütköznék.

CEGÜNK FENNALLASANAK

25 éves jubileuma

ALKALMAVAL, VEVOINKNEK EBBEN AZ ÉVBEN AZ EDDIGINÉL IS NAGYOBB KEDVEZ-MÉNYEKET NYUJTIUK!

SZÉKELY és RÉTI ERDELYRÉSZI BUTORGYAR RT. MAROSVASARHELY

Fiókok: BUKAREST BRASSO NAGYSZEBEN

Kedvező fizetési feltételek! Garancia a minőségért! Szerviz áráért!

Mit szol
a francia ember,
aki az utcán sétál,
a Hoover-ügghöz

Irtá Paul Painlevé,
volt francia hadügyminiszter

(Utánnomás tilos)

A kérdés, amely e cikk anyagát képezi, talán véglegesen le is zárult már. Németország segítségért kiáltott a chequersi találkozón, ezt a segítséget azonban Európa nem nyújthatta Amerika nélkül. Tárgyalások indultak meg, amelyek lassan húzódtak. Junius közepén azonban hirtelen alarmirozó hírek érkeztek Németországból. A márka zuhanása, az 1922-ik évhez hasonlóan, küszöbön állott. Ez pedig nemcsak Németország, hanem az egész világ számára katasztrófális lett volna.

Sürgősen tenni kellett valamit. Hoover az Egyesült Államok elnöke, egy nemes gesztussal azonnal határozott: egyévre lemond a Németország részéről az Egyesült Államoknak járó 250 millió dollár annuitásról.

Az európai hitelezőktől hasonló gesztust várta a világ. Elsősorban Franciaországtól.

Itt mindjárt rá kell mutatni Németország kétféle tartozására: a feltételes és a feltétel nélkül fizetendő tartozásaira. A feltételes fizetendő tartozásai legnagyobb részben Amerikának járnak, — ezek tehát elengedhetők, kitölthetők, elhalaszthatók. A feltétel nélkül fizetendő tartozásai Franciaországot és Belgiumot illetik.

Már most: az Egyesült Államok könnyen belemerített egy moratóriumba, miután erre alap volt a Young-tervben.

Franciaország és Belgium azonban, a melyeknek az elpusztított területekért járt minden feltétel nélkül a követelése, (egyedül Franciaországnak körülbelül 100 ezer millió dollár) — nagy dilemma elé kényszerült.

Ha Franciaország belemegy egy ilyen moratóriumba, ez azt jelenti, hogy költségvetése — amelybe Németország tartozását, mint minden körülmények között fizetendőt beállította — felborul. Belgium sem tudja nélkülözni a neki járó 25 millió dollár hasonló természetű követelést.

Az Egyesült Államoknak egyéb oka is volt, hogy egy ilyen moratóriumba belemegyen. Németországban hatalmas mennyiségű amerikai tőke van investálva, több ezer millió dollár, ami — a márka zuhanása esetén — megsemmisülne.

Nem igaz az, hogy Franciaország nem tud emberséges és méltányos lenni. Hiszen Franciaország is jól tudja, mit jelentene az, ha Németországot a vesztébe hagynák rohanni.

De érthető és megbocsátható, hogy ha Franciaország legalább is gondolkodik: — igen vagy nem? hozzájáruljon-e a moratóriumhoz vagy nem?

Mert nézzük, mit szol a dolgokhoz az a francia ember, aki az utcán sétál. Belemelünk a Dames-terembe, belemelünk a Young-terembe. És végül — last, but not least — kiüritettük a Rajna-vidéket öt évvel előbb, mint kötelesek lettünk volna.

Ezenkívül: — mondhatja a francia ember, aki az utcán sétál — eltűnt a koblenzi és a bresslaui manifestációkat. Hitlerék győzelmét és a német-osztrák vármunió váratlan bombáját.

És most egyszerre csak még azt is kéri tőlünk, hogy mondjunk le a Young-tervről is, husz hónappal annak aláírása után és anélkül, hogy új szerződést léptetnének helyette életbe.

Nem fogtok semmit se veszíteni vele... — üzenik amerikai barátaink.

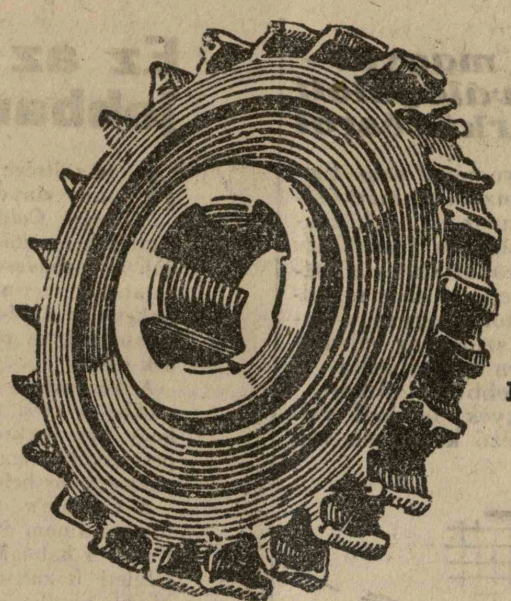
Pedig dehogynem! Ki biztosít bennünket arról, hogy az egy év letelte után Németország nem kér majd újabb moratóriumot? A veszély azonban nem is érte fenyeget.

Az igazi veszély abban van, hogy az egyévre felfüggesztett fizetést Németország végleg fel fogja függesztetni! A francia, aki az utcán sétál, ezeketán azt mondja:

— Rendben van. Segítünk Németországon. De — most jól figyeljünk ide! — nem a Young-terv felfüggesztésével, hanem — új kölcsönnel! Kölcsönt, hitelt — azt adunk. De a Young-terv építményét nem engedjük dőngelni. A Young-tervnek, amely biztosítja azt ami nekünk jár, érintetlenül kel maradni.

Ez az amit Franciaország, akár

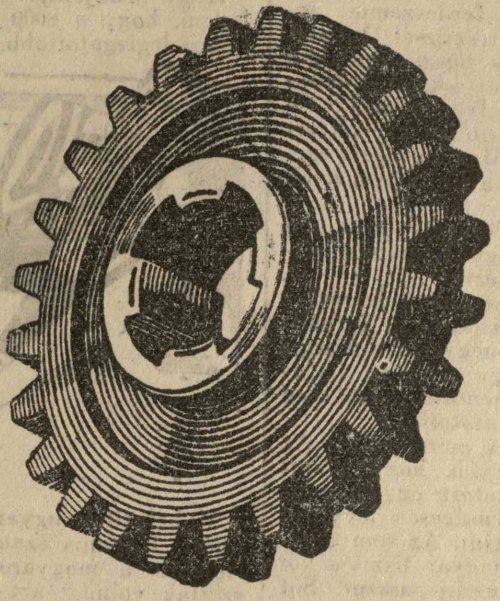
Jön: CHARLIE CHAPLIN
ASTRA MOZGÓ, Brassó.

Miért?

Miért kopnak el a hajtómű fogaske-rekei? Miért nehéz a kapcsolás és zajos a hajtómű járása? Miért csökken a gépjármű teljesítménye és üzembiztonsága? Miért a sok költséges hajtóműjavítás, az idő- és pénz-veszteség?

Miért?

Mert megeshetik, hogy fogaskerekek, melyeket a kifogástalan erőátvitel biztosítása végett ezredmilliméternyi pontossággal munkálták meg, helytelen kenés folytán rövid időn belül néhány tizedmillimétert vagy még többet kitévő kopást szenvednek. Tudja-e, hogy egész vékony olajréteg az, amely a hajtómű fogaskerekeit bevonja? Feltétlenül szükséges, hogy ez a réteg az egyes keréktogok között fellépő magas nyomásoknak ellenálljon és ez által az anyagot és erőt emésztő fémes surlódást a lehető leckekegyebb folya déksurlódássá átváltoztassa. Ezt elvégzi a vékony olajréteg! — De ez aztán mindenképpen Mobiloil legyen a „világ kvalitásolaja“!

Mobiloil

VACUUM OIL COMPANY S. A. d. R. BUCUREȘTI

Miért járt Zita Olaszországban

A kisanantant belcegyezett
Ottó magyar királyságába?

A „Berliner Tageblatt“ szenzációs római jelentése

Bukarest, július 6.

A „Berliner Tageblatt“ római levelezője szenzációs hírt közöl Zita exkirályné legutóbbi római látogatásával kapcsolatban. Ismeretes az a kombináció, amelyet a világsajtó ehhez a látogatáshoz fűzött és amely odakonkludál, hogy az Anschluss kiparizálására Olaszország és Franciaország hajlandó volna beleegyezését adni ahhoz, hogy Ottó Magyarországon trónjára kerülhessen.

A nagy német világlap tudósítja ezt az általánosan ismert feltevést ma kibővítve azzal, hogy

Ottó trónra kerülésébe állítólag már a kisanantant, Jugoszlávia és Románia, sőt a leginkább huzódzó Csehszlovákia is beleegyezett.

Miután tudvalevő, hogy különösen Románia mindenkorai külügyminiszterei állandóan hangsúlyozták, hogy egy Habsburg restaurációba semmi szín alatt nem egyeznek bele, a „Berliner Tageblatt“ hírének fenntartással kell fogadnunk.

Eles támadás a kormány ellen a
szociáldemokraták
bukaresti gyűlésén

A rendtörvény nem más,
mint a szabadságjogok
ujabb megszükitése

Bukarest, július 6.

A szociáldemokrata párt vasárnap délután népes gyűlést tartott a vasúti munkások otthonában. A gyűlés vezérszónoka Titel Petrescu, az ismert szociáldemokrata vezér volt, aki szokatlanul éles hangú beszédében foglalta össze a kormány eddigi munkásságát.

— Uj rendtörvény készül — mondta Titel Petrescu — a szélsőséges elemek megrendszabályozására. — Jól tudjuk, hogy ez nem jelent mást, mint a szabadságjogok újabb megszükitését.

Ezzel a tervezett törvénnyel a kormány csak azt fogja elérni, hogy ezentul martirjai is lesznek az ugynevezett szélsőséges gondolatoknak.

Kamara

Bukarest, július 6.

Politikai körökben most újra sok szó esik a választási törvény revíziójáról. — Értesülésünk szerint különösen ellenzéki körökben igyekeznek odahatni, hogy ez a fontos kérdés, amely egyizben már elsodródott a napirendről, újra szőnyegre kerüljön.

A kamara ma délutáni ülésén a költségvetést fogják tárgyalni, amihez a nemeztí parasztpárt részéről Popovici, Raducanu és Chemegeanu szólnak hozzá. A liberális párt nevében Victor Antonescu és Victor Savescu iratkoztak fel, míg a néppárt véleményét Trancu Jasi fejti ki.

Meghalt
az aostai herceg

Róma, július hó 6.

Emanuel Philbert aostai herceg, aki nemrég súlyos tüdőgyulladással lett beteg, szombaton kisenvedett. A herceg holttestét vasárnap ravatalozták fel a turini Palazzo della Cisterna udvarán, ahol a város lakossága óriási tömegekben vonult el a koporsó előtt, melyet a család tagjai és a hivatalos méltóságok kíséretében este különvonaton szállítottak Repagliába.

Az aostai herceg ugyanis halála előtt azt a kívánságot fejezte ki, hogy ne a családi sírboltban, hanem az Isonzó hísi halottai között helyezték örök nyugalomra. Így tehát az aostai hercegek családi sírboltjában csak egy táblát helyeznek el, a következő felirattal:

„Itt van a helye Emanuel Philbert di Savoyának, aki azt akarta, hogy a harmadik hadsereg győzhetetlenjei között temessék el“.

— MALINOFF EPEKÖVEI A VILÁGPO LITIKÁBAN. Szófiából jelentik: Malinoff, volt bolgár miniszterelnök, azzal az indoklással, hogy epeköveit kell berlini orvosprofesszorokkal megvizsgáltatnia, elutazott a bolgár fővárosból. A jól értesültek azonban, úgy tudják, hogy Malinoff Ferdinánd ekszcárral akar találkozni, azzal a céllal, hogy beszámoljon neki Bulgária politikai helyzetéről. Malinoff csak a megbeszélés után utazik el Karlsbadba, ahol epebántalmait gyógykezelni fogja. — Itt említjük meg, hogy a nemzetköz földművelésügyi intézet közvetítésével Bulgária két és fél millió dollár rövid lejáratú kölcsönt kapott, amelyet a termés betakarítására és a mezőgazdasági kivitel támogatására fordítanak.

Görbe tükör

az első magyar-
román válogatott
futballmérkőzésről

Bukarest, július 6.

Elhiszi-e Ön azt, hogy a futball valamely nemzetnek dicsősége vagy szégyene lehet?

A magam részéről nem óhajtóm elhinni. Őszintén bevallom, hogy még sohasem hallottam a japán futballról s így fel kell tételeznem, hogy a felelős nap országában ismeretlen dolog a lábszárcsont-törés. Ennek ellenére igen magasra értékelem a sárgabőrű, ferdeszemű, se-lyemkimonós nemzet presztizsét. Viszont Mexikóról tudom, hogy büszke hidalói kitünően ismerik a skót iskolát. Japos passzjátékuk ideális, helyezkedésük előrangú, stoppolnak, dribliznek, oxfordoznak és ami tetszik. Mexikó mégis egészen alul foglal helyet a kulturnemzetek ranglistáján.

Eppen ezért némi derűvel olvastam ma a Curentulban, hogy Romániát retentő nemzeti szégyen érte.

Ez a nemzeti szégyen abban jelentkezett, hogy Budapest másodrangú futballcsapata 5:1 arányban megverte Bukarest elsőrangú csapatát. Vagy ahogyan a Curentul kifejti: *A nemzeti büszkeség szörnyűségeken legyilkoltott.*

No lám, miből lesz a cserebogár. Az nem volt nemzeti szégyen, hogy a bukaresti politikai válogatott egy hónappal ezelőtt oly szörnyűségeken legyűrte a Népakarat kombináltját. Az sem nemzeti szégyen, hogy a magyar tisztviselők nem kapnak több nyugdíj-passzot. Sőt még az sem, hogy 2000 magyar vasutasi egyetlen unfair-rel harc képtelenné tették.

De az országos katasztrófa, hogy a budapesti futballisták jobbakként, mint a bukarestiek.

S hogy mennyire katasztrófia, arra jellemző a Curentul hangneme. Azt írja, ugyanis, hogy „*Foran a kapuban olyan rossz volt, hogy kövel kellett volna kikergetni a mezőnyből.*”

S azt is írja, hogy a katasztrófát a CFR okozta. Ezt első pillanathban komolyan vettem. A CFR ugyanis tényleg sok katasztrófát okoz. Utóbb azonban rájöttem arra, hogy a Curentul a CFR-nél szolgáló magyar futballistákra gondol. Mi a fene, hát a CFR-nél még szolgálhatnak magyarok is?

Végül ide kell még iktatnunk a Curentul kritikájának befejező sorait is, melyek szösz szerint a következőképpen hangzanak:

— El lehetett volna kerülni legalább azt a szégyent, hogy a mérkőzés után a „román főváros” csapata az öltözőkben Árpád nyelven vitakozzék...

Ez szinigaz. El lehetett volna kerülni. De hogy a szégyen miért lett volna kisebb, ha románokból álló csapat kapott volna ki öt-egyre, azt nem tudom fel-fogni.

★

Amint az egész szégyenkezés olyan ostoba dolog, hogy minden erőlködés ellenére sem érthető meg. Miért függ össze a labdarúgás a nemzeti önértékeléssel? Hiszen az egész csak lelketlen és valamennyire a tömegörületen alapuló játék.

De még ha egészen magasrendű és a szellemiek színvonalán álló teljesítmény lenne is, akkor sem volna összefüggés kereshető a haza presztizse és az eredmény között. Ugyanis a futball nemcsak tudás, hanem jórészt szerencse és véletlen kérdése is. Hogy egy kiváló példát mondjak, a szerbek legutóbb megverték Magyarországot legjobb csapatát. Ezt a szerb csapatot megverte Románia együttese. Viszont ez az együttes ma délután kikapott Magyarországot második garnitúrájával.

Ugyanis, amint a sportrovatban elolvasható, szombaton Budapest—Bukarest csapatai, vasárnap pedig a magyar és román válogatott játszottak. Mind a két mérkőzést a magyarok nyerték meg.

Jóllehet abból következtetve, hogy a magyarverő szerbeket megverték a románok azt lehetett volna várni, hogy Magyarországot „katasztrófálisan” kikap. S pont az ellenkezője történt. Fejetetején áll tehát minden logika, minden számítás. Nemcsak a tudás dönt, hanem a véletlen is.

Ez egy számár dolog, ez a futball. Főképpen az számárság benne, hogy nemzeti ügygyé fejlődött. Igaz ugyan, hogy legtöbbször a számárságok fejlődnek nemzeti ügygyé.

★

A Curentul kritikájától fölcsigázva ma délután azután végignéztam a magyar—román válogatott mérkőzést.

Nyolcezer ember volt kint, valamenynyien hihetetlenül izgultak. El kell azonban ismerni, hogy ez az izgalom sokkal kulturáltabb, mint a nyugati országokban. Durvaságoknak, becsmérlő káromkodásoknak, örvényeknek semmi nyoma. Sőt a tömeg magatartása föltétlenül lojális. Ambár a magyar csapatot nem fogadták a hivatalos rokonszenvedők és

udvariasságnak még nyomával sem. (Égy példálul elmaradt a nemzetközi mérkőzéseken szokászerű himnusz is). A közönség minden elfogultsága és feszültsége ellenére tökéletesen európai volt a legnagyobb izgalmak közepette sem ragadtatta el magát. Buzdította ugyan a saját csapatát, de nem szidta az ellenfelet, sőt sokszor hevesen megtapsolta a magyarokat egy-egy szebb akciójukért.

Hogy szubjektív legyek, be kell vallanom, hogy a 8000 néző között én voltam a legizgatottabb.

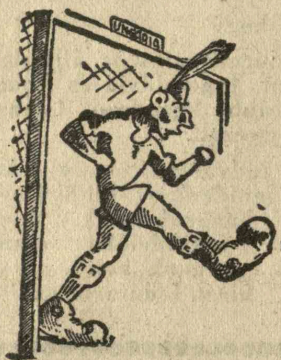
Műhelytitok ugyan, de elárulom, hogy miért. Ugyanis szombaton reggel, még mielőtt a magyarok egyáltalában játszottak volna, azt mondtam a rajzolóknak, hogy csináljon egy képet a magyar kapusról, amit ugynevezett robinzonáddal véd. Vagyis egy élesen kapura lött labdát a levegőben elnyulva artistamódra kapja el.

A rajz azonnal elkészült s egy órán belül meg volt a klisé is. Mellékelten leközölve szemlélheti is a nyájas olvasó.

A klisé tehát meg volt, de hiányzott hozzá a megfelelő robinzonád. Ha a magyar kapusnak nem nyílik alkalma egy ilyen védésre, kárba megy az egész költség. Tehát drukoltam. Féltem, hogy én leszek a vesztes az első magyar—román futballmérkőzésen.

Szerencsére a magas hatalmak nem hagytak cserben. Végig kellett ugyan drukkolnom az első és a második félidőt, de a játék befejezése előtt Vermes a magyar kapuvéd mégis robinzonáddal védett. Mégpedig egészen úgy, ahogy a mellékelt rajz mutatja. A román csapat egyetlen román játékos, Albu lött közvetlen közelről kapura, az ő labdáját fogta Vermes. A kép ilyenformán teljesen hiteles, a legközelebbi magyar—román válogatott alkalmával ismét leközöljük.

A másik képet egy bukaresti sportlapból vettük át. Ez is a magyar kapust ábrázolja, ahogyan Bukarestben előre elképzelték. Darutollal, tehát militárizálva.

Nekem mai csak azért is visszatetszik a labdarúgás, mert oly könnyen eszmei közösségre hozható a katonai szellemmel. Darutollal lehet futballistát ábrázolni. De babérkoszorúval nem.

★

Még meg kell jegyezmem azt, hogy a román válogatott is magyarul beszélt. Ugyanis a csapat tiz magyar s csak egy román játékosból állt. Először a közönség zavartan hallgatott, amikor saját csapatától ilyen kiáltásokat hallott:

— Te Rafinszky, tőld ide azt a labdát!

— Jaj, ne hülyéskedj, vágd meg!

Később azonban azzal vigasztalták magukat, hogy a román csapat csak azért beszél magyarul, hogy zavarba hozza a magyar csapatot.

Gyöngye vigasz.

Multkor példálul itt voltak a szerbek. Ők is magyarul beszéltek. Még multkorabb pénteken a görögök. Egy Alifant nevű csapat. Ők is csak magyarul tudtak.

Ílát vagyunk néhányan a világon.

Ez a sok magyar harcol egymással, megverik egymást, kikapnak egymástól s közben a nemzetek honfiai presztizsükért déssé fujják fel az ügyet.

Pedig nem történik más, csak a magyarok rugdalóznak egymás között.

(m. i.)

Ez az átható hab jobban tisztítja a fogakat.

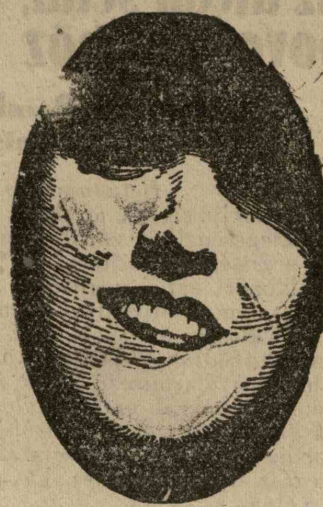
A feszültsége van, tehát nagyobb ereje a tudományos kutatások megállapították, hogy Colgate's-nak gyengébb felületi fog-rések tisztítására, ahonnan a fog-szu kiindul. A fogodvasodás, a legújabb tudományos kutatások szerint, a fogkefe számára hozzáférhetetlen kis fogrésekből indul ki, ahol ételmaradékok és rothadt lerakódások gyülekeznek össze.

A közönséges fogkrémek nem hatolnak be ezekbe a kicsi részekbe. Innen van ez, hogy egy fogkrém hatékonyasága attól a képességtől függ, mennyire tud ezen rések mélységeibe behatolni.

A Colgate's fogkrém a fogkefe munkája folytán finom és hatékony habbá változik át. Ennek a habnak az a sajátosága, hogy gyenge felületi feszültsége folytán a fogkorona legkisebb réseibe is behatol. Ott a tisztálaltanságokat megpuhítja, mozgásba hozza és eltávolítja azokat az öblögető vízzel.

Ez a hab emellett még egy igen finom mérszerű port tartalmaz, a fogorvosok által előírt fényesítő anyagot, amely a fogzománcot fényessé és ragyogóvá teszi.

Gondolja meg, mit jelent ez Önnek. A Colgate's-t használva, tisztíthatja fogait azok mélyedéseiben a legújabb tudományos eredmények szerint, úgy, mint hogy ha az Ön fogorvosa tisztítaná, helyreállítván a foghus természetes, élénk színét és üdőségét.

Ahogy a Colgate's fogkrém kitisztítja a fogközvet, melyekből kiindul a fog-szu.

A fogkoronában levő kövek nagyobbított ábrán mutatja, hogy a Colgate's fogkrém (általában a fogközvet) melyen behatol a kis fogzománc repedésébe és alaposan kitisztítja ezeket az egyébként a fogkefével elérhetetlen részeket.

Beérkeztek az első feljelentések az Aradi Takarékpénztár és Hitelbank igazgatósága ellen

Rövidesen megkezdik a kihallgatásokat

Arad, július hó 6.

A néhány nappal ezelőtt csődbejutott Aradi Takarékpénztár és Hitelbank ellen hétfőn beérkeztek az első bűnvádi feljelentések az aradi ügyészséghez.

A feljelentők a bank betétesei közül valók.

A bűnvádi feljelentéseket két betétes nyújtotta be az aradi rendőrkészletre bűnügyi osztályán még szombaton s a rendőrség az ügy iratait ma délelőtt tette át az ügyészségre, ahol Vulpe Constantin főügyész sokáig tanulmányozta azokat.

Az egyik feljelentő a bank igazgató-

sága, a másik a külföldre szökött Gomboss Sándor ügyvezető ellen szól sikkasztás és hűtlen kezelés miatt.

Ma, vagy holnap már meg is kezdik a kihallgatásokat a feljelentés adatainak igazolására.

Az Aradi Takarékpénztár és Hitelbank bukásával kapcsolatban egyébként az a nézet alakult ki, hogy a pénztárat összeomlásáért elsősorban Gomboss ügyvezető igazgatót terheli a felelősség s Zimmermann igazgató fog esetleg ráfizetni azokra az üzelmekre, amelyeket Gomboss elkövetett.

Bukarest véres vasárnapja

Tudósítónk jelenti: Huszonnégy óra leforgásán belül a tragikus gyilkosságok, öngyilkosságok és szerencsétlenségek olyan tömege zajlott le gyors egymásutánban, hogy indokoltan lehet az elmúlt vasárnapot véresnek nevezni. — A borzalmas esetek sorát Ecaterina Burowitzki cselédleány öngyilkossága nyitja meg, aki az Immobilár-passzázs negyedik emeletén lakó Rosenfeld Károlynál lakott. A cselédleányon az utóbbi napokban buskomorság vált urrá, mert megvizsgáltatta magát egy orvossal, aki megállapította, hogy rákja van. A szerencsétlen leány egy negyedik emeleti erkélyről vetette magát alá a mélybe, úgy, hogy felismerhetetlen hústömegg zúzódtak. Egyik lába, a mely ugrás közben egy erkélyben akadt meg, levált a törzsről. A megrázó látványtól több nő ájult el, az összesergett közönség között. — Stefan Marton cipész reggel vitába bocsátkozott feleségével. A vita rövidesen veszekedésre fajult, s a dühtől elvakult asszony egy konyhakéssel mellbeszurta az urát, aki kevéssel a kórházba szállítása után meghalt. A férjgyilkos asszonyt letartóztatták. — Jon Pavelescu kereskedő, lakása egyik melléképítségében harakirit követelt el. Tettének családí vizsály volt az oka. Zsebében két bucsulevet találtak. Az elsőn a következő sorok voltak: Öngyilkos lettem. A kalauz ártatlan. A rendőrség ebből arra következtet, hogy Pavelescu először a villamos alá akarta vetni magát s később választotta csak a harakirit. A másik levélben megírja, hogy testvére miatt lett öngyilkos, aki szerencsétlenné tette őt. — Paraschiva Valsan asszony, különféle gyógyszereket vett be, hogy koraszülést idézzen elő. A mértékelen adagolása gyógyszer-

rek következtében súlyos állapotban szállították a Fliantropia kórházba. — A 7371. rendszámú autó elütött egy kislányt. A 10767-es pedig Gheorghe Alexandrut ütötte el a nagy piacon. Mindkét áldozatot kórházba szállították.

Végetért a marosvécs tanácskozás

Kuncz Aladár emlékezete

Marosvécsről jelentik: Tegnap zárult le az erdélyi írók szokásos évi tanácskozása. Az egybegyűltekre ezuttal fájdalmas kötelesség hárult: El kellett parentálniuk Kuncz Aladárt, a „Fekete kolostor” tragikusan elhunyt szerzőjét és be kellett tölteniök üresen maradt szerkesztői székét a „Helikon” folyóiratnál. A „Helikon” új szerkesztőjévé dr. Lakatos Imrét választották meg, aki szakkörökben, mint publicista és esztétikus, eddig is becsült név volt. A „Helikon” harmincezer lejes nagydíjjal is Kuncz Aladár emlékének hódoltak akkor, amikor a „Fekete kolostor”-t koszorúzták meg vele. A díj összegét az elhunyt intencióinak megfelelően, a Helikon irodalomtörténeti pályadíjához csatolták. A tízezer lejes Bánffy-díjjal ezidén Berde Mária: „Földindulás” című regényét tüntették ki.

Hírek

— **BEKE BRUSSZELBEN.** Brüsszelből jelentik: A Nemzetközi Békeliiga, tegnap, vasárnap kezdte meg 28-ik békénagygyűlését, amelynek ülései július 10-ig tartanak. — A brüsszeli békénagygyűlés napirendjén a lezáréssal és az európai szövetséggel összefüggő kérdések szerepelnek.

— **DUNÁBA FULLADT A FELD MATYI SZINTARSULATNAK EGYIK TAGJA.** Budapesti jelentik: Az ugynevezett Lido-strandon halálos szerencsétlenség történt. Buchwald-Bán Mária színésznő, Feld Mátyás szintársulatának tagja, ismerőseivel a Lidóra ment fürödni. Úszás közben görcsöt kapott s elmerült s bár segítségére siettek, nyomtalanul eltűnt. A Dunának egyébként még egy halottja volt vasárnap délután. Az északi ösztökötőhídon Jochberger József nevű fiatalember átadta kabátját a vele levő barátjának s aztán átvette magát a hid korlátján. A Duna őt is nyomtalanul elsodorja.

— **KIGYULIADT EGY KIRANDULÓ GYERMEKEKEL TELT AUTÓBUSZ.** Tegnap, vasárnap reggel Brassóból egy tizenöt tagú kirándulócsoport, tanuló és tanoncok együttesen, Alsótömörsre indultak egy autóbusszal. Az autót, amelyet Vasile Moigrigan vezetett, Susanna vendéglő előtt elágazó két útnál, ahelyett, hogy a derésvízi útra tért volna, Zájzon felé indult. A gyerekek figyelmeztették a sofőrt, hogy a másik úton kell haladnia, mire a vezető egy nagy keréklendítéssel teljes sebességgel, a másik útra akart fordulni. Minthogy ez az út egy kissé magasabban fekszik, az autó a nagy lendüléssel következőben felborult, ugyanabban a pillanatban pedig lángbaborult. A tizenöt gyermek közül, aeknek legnagyobb része szerencsésen megmenekült, négy súlyosan megsebesült, még pedig Fischer Zoltán, Fejér Jenő, akiket a kórházban bekötözték, Schwarz Bélát és Eungler Zoltánt pedig kar- és lábsérülésekkel és súlyosabb égési sebekkel a kórházban ápolják. Az autót közben teljesen beborította a láng. A szerencsétlenségért a sofőr felelős.

— **UJABB NAGY PANAMA AVASUTNÁL.** Bukarestből jelentik: Jónescu vezérigazgató rendelkezése nemrégben eljárás indult Miclescu központi CFR-igazgató ellen, akivel szemben az a gyanu merült fel, hogy az automata jegyváltókészülék bevásárlásánál több millió lej erejéig megkárosította a vasutat. A bizottság, amely az ügy kivizsgálását végezte, beigazoltnak látta a vádat és ezért Miclescu igazgatót most fegyelmi bíróság elé fogják állítani.

— **LEÉGETT A KONSTANCAI VILLANYÜZEM.** Tudósítónk jelenti: Vasárnap éjszaka hatalmas erejű tűzvész pusztított Konstancában. A városi villanyüzem, amely egész Konstancát villanyvilágítással látta el, teljesen a lángok martaléka lett. Huszonnégy óra óta Konstancában nincs villanyvilágítás és valószínűleg még sokáig fog tartani ez az állapot, mivel a porrá égett villanyüzemben elpusztultak a hatalmas Diesel-motorok. — A kár meghaladja az ötven milliót.

— **MEGHALT A TEMESI REFORMATUS EGYZHÁZMEGYE VOLT FŐSPERESÉ.** Temesvári tudósítónk jelenti: A temesmegyei reformatus egyházmegyét súlyos csapás érte.

— **MATYI VEGYARI REFORMATUS LEIKESZ, AKI** az egyházmegye főesperese volt, s betegsége miatt nemrég le is mondott erről az állásáról, tegnap hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt főesperes élenk szerepet játszott a bánsági magyarság kulturális és politikai életében. Halálát felesége és öt gyermeke gyászolja.

— **KÖTELEZŐ A SZEMÉLYI IGAZOLVÁNYOK KIVÁLTA.** A polgármesteri hivatal ismételtén felhívja minden 21-ik életévét betöltött lakos figyelmét arra, hogy a személyi igazolványok, (Carnet de identitate) kiváltása kötelező. Ezeknek a kiállítását a tanácsháza épületében már meg is kezdték. Akik kötelezettségüknek nem tesznek eleget, szigorúan megbüntetik. A jelentkezések sorrendjét és a kiállításához szükséges formákat lapunk július 1-i számában közöltük.

— **MEGAKOZTA TÖNKRETEVŐJÉT, AZUTÁN FELAKASZTOTTA MAGÁT.** Kolozsvárról jelentik: Egy gazdasági válságból kinőtt tragédia utolsó fejezete zárult le tegnap Kolozsváron, ahol Nicol András, valamikor dúsgazdag földbirtokos és háztulajdonos felpofozott elárverezett és új kézre került Apáca utca 2-ik számú házában padlására és ott felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, már halott volt. Zsebében levelet találtak, amelyben megátkozta azokat, akik vagyonából kiforgatták.

— **ELŐBB ÖSSZEVERT MINDENKIT AZTÁN MELY ALOMBA ESETT.** Kolozsvárról jelentik: Tegnap este fél tíz órakor botrányos jelenet játszódott le az itteni Kossuth Lajos-utcai Elit-bodega előtt. Mezei Tódor városi sofőr, aki egész délután itta a „hegy levét”, törni kezdte a bodega berendezését. A tulajdonos sietve a helyszínre hívta a közelben posztoló 111-es rendőrt, akit a részeg sofőr úgy mellbevágott, hogy tehetetlenül esett össze. Ugyanerre a sorsra jutott egy repülőfőhadnagy, aki a rendőr segítségére akart sietni. A duhaj sofőrt végül is sikerült ártalmatlanná tenni bevitték az őrszobába, ahol azonban rögtön összeesett és azóta folyton alszik.

— **GYORSAN, GYORSAN — 1932-IG MEG LEHET ÁLLAST HALMOZNI!** Bukarestből jelentik: A kormány, a különböző intervenciók nyomásának engedve, az álláshalmozásról szóló tilalom alkalmazását 1932 január elsejéig felfüggesztette. Eszerint mindenki megtarthatja eddig viselt állását, sőt újakat is szerezhet még hozzá.

— **HUNYADMEGYEI HIREK.** Déváról jelentik: Szombatra virradólag a plafonon keresztül betörték Ringler Jenő, dévai kereskedő főtéri üzletébe, ahonnan körülbelül száz ezer lej értékű árut vittek el. — Fülöp Regina, lupényi fagyaltárusnak távollétében betörték a lakásába és onnan 3500 lej készpénzt vittek el. Gyanúja a hozzá bejáratos Gocza Simon és feleségére esett. A gyanu alaposnak bizonyult és a Gocza házaspárt letartóztatták.

— **A GRAF ZEPPELIN BEFEJEZTE A SKANDINÁVIAI UTJÁT.** Friedrichshafenből jelentik: Skandináviai utjáról való visszatérése közben a Graf Zeppelin vasárnap megjelent Gleiwitz fölött, ahol fogadására száz ezer főnyi tömeg gyűlekezett össze. A Zeppelin érkezésének hírére Lengyelországból és Csehszágából közel 10.000 német kelt át a határon és utazott Gleiwitzbe. — A Graf Zeppelinnek most már két hét áll a rendelkezésre, hogy az északi Sarkra tervezett útjára felkészülhessen. Eckener dr., a Zeppelin parancsnoka erre az útra meghívta Ellsworth sarkkutatót is, aki Amundsennek többször volt munkatársa, a sarki expedíciók munkálataiban.

Amortizációs kölcsönöket

városi házakra lej értékben, 10—40 évi időtartamra folyósítatunk.

Kolozsvári Népbank és Zálog Hitelintézet R. T. Szép-neca 1. Szg.

Malomtulajdonosok figyelmébe!

Mielőtt követket beszerezik, kérjenek árajánlatot elismert elsőrangú bel- és külföldi anyagból készült malomköveimről. — Műkövek minden minőségben bármilyen darálához. — Koptatógépek („Rentabel”) smirgli köppennyel szakszerű bevonását vállalom. Szolid pontos kidolgozás. — Olcsó árak.

GUSTAV BONFERT

Malomkőipar, Arad, Str. Ghiba Birta 9.

— **A TEMESVÁRI VÁRMEGYEI TÖZKÖDNEK KOMOLYAN.** Temesvárról jelentik: Rendkívül érdekes intermezzo foglalkoztatja napok óta a temesvári jogászvilágot. Martha Sándor táblai főelnök néhány nappal ezelőtti végigjárta a temesvári törvényszék és tábla összes tárgyalótermét és közben a legösszintébb megrökönyödéssel állapította meg, hogy amíg a bírák és ügyészek az előírások taláiban jelennek meg a tárgyaláson, a temesvári ügyvédek minden komolysággal megfellelkezve, világos, sőt hóféhér tenniszruhában, kihajtott gallérú apacs ingben jelennek meg Justícia istenasszony templomában. — A táblai főelnök most átiratot intézett a temesvári ügyvédi kamarához, arra kérve annak elnökségét, figyelmeztesse a temesvári ügyvédeket, hogy a törvényszéki és táblai tárgyalásokra lehetőleg az igazságszolgáltatás komolyságához illő sötét ruhában jelenjenek meg.

— **MEGHALT A ROMLOTT VIRSLITŐL.** Temesvárról jelentik: Megdöbbentő szerencsétlenségnek esett áldozatul Braun Károly dr., temesvári orvos Magduska nevű 3 éves kisleánya. Tegnap este a kisleány és Braunék cselédje előző napról megmaradt virslit ettek vacsorára. Ugy látszik, hogy a virslit már romlásnak indult, mert vacsora után néhány órával úgy a kisleány, mint a cselédleány borzalmas kínok között, megbetegedett. — A gyors orvosi beavatkozás már nem segített, mert a kis Braun Magduska a súlyos husmérgezés miatt rövidesen kiszenvedett s a szerencsétlen cselédleány életbenmaradásához sincsen sok remény.

— **HÁROMMILLIÓ LEJ KÖLCSÖNT KAPTAK A BORSIAIK.** Most van egy esztendeje annak, hogy a máramarosi Borsa község, még ma is kiderítbeteilen okoknál fogva, szinte teljesen a lángok martalékává lett. Az amerikai Joint most hárommillió lejes kölcsönt adott a borsaiaknak a község teljes ujjaépítésére. A kölcsönt négy percents kamat mellett hat évre adta a Joint iroda.

— **TÜZ ARAD KÜLVÁROSÁBAN.** Aradi tudósítónk jelenti: Vasárnap délután az Aradhoz tartozó Gáj külvárosban kigyulladt Blaszkovics Ábrahám vegyeskereskedése. — Bár a tüzről azonnal értesítették az aradi tüzoltóságot, a lángok olyan veszedelmes gyorsasággal terjedtek tovább, hogy, amire a tüzoltók kiérkeztek, már az egész üzlet elhamvadt. A tüz okát idáig nem sikerült megállapítani.

— **A BARCELONAI MUNKANÉLIEK A RITZBEN EBÉDELTEK.** Időből jelentik: Végre egy derűs és minden ízében spangyol epizód a köztársasági forradalom utóhullámaiból: A barcelonai munkanélküliek vasárnap délelőtti tüntető felvonulást tartottak. Elkeseredett kiabálással vonultak végig Barcelóna utcáin s amikor a város legelőkelőbb szállodája, a Ritz elé érkeztek, behatoltak a szálló méltóságos éttermébe és ebédet követeltek. Erélyes fellépésekre a szálló igazgatósága eleget tett a különös kérésnek és 150 munkanélkülit megebedeltetett.

— **AZ AMERIKAI FÜGGETLENSÉGI NAP SZÁZHETVENHÁROM EMBERT ÖLT MEG.** New-yorkból jelentik: Tegnap, vasárnap zajlott le az Egyesült Államok nagy nemzeti ünnepe, a függetlenségi ünnep, amely ebben az évben sem mult el hatalmas emberáldozat nélkül. Hivatalos jelentés szerint összesen 173 ember vesztette életét. Az áldozatok közül 56-an a vasúti állomásokon keletkezett tolongásban haltak meg, fürdés közben 66 ember fullt a vízbe és a többiek legtöbbször a tüzijátékok rakétáitól szereztek halálos sérüléseket.

— **A DEVA HADGYŰJTE.** Temesvári tudósítónk jelenti: Marcu Aurél, megyetemi halgató vasárnap a Bégába ment fürdeni. Fürdés közben görcsöt kapott s zire segítségére siethettek volna, belefutott a vízbe.

— **A BRASSÓMEGYEI TŰZOLTÓSZÖVETSEG KÖZGYŰLÉSE.** Vasárnap tartotta meg évi rendes közgyűlését Csernátfaluban a brassómegyei tüzoltószövetség. Előbb Csernátfalú, Hosszúfalú, Türkös és Bácsfalú tüzoltósága végzett Sipos István parancsnoksága alatt szépen sikerült gyakorlatot, s Gocsmán Mihály vezetésével 41-es felvonulást, majd a csernátfalusi evangélikus templomban, ahol Zaharia Florian vármegyei prefekt is megjelent, Kiss Béla lelkész beszédében méltatta a tüzoltói hivatást és a tüzoltószövetség munkáját. A közgyűlés a vármegyei prefekt, Radulescu járási főszolgabíró és Nan Joan tüzoltófelügyelő jelenlétében az Istók-féle színházteremben folyt le. Kraft elnök-főparancsnok üdvözölte a vendégeket, mire a főispán, élenk óvációk közt biztosította jóindulatáról a tüzoltóságot. A napirend letárgyalása után közbéd volt, számos felköszöntővel, melyek közül Radulescu főszolgabíró, Lutz Ernő vezértitkár, Comsa Valér kerületi főparancsnok és Lutz Gyula, a háromszéki tüzoltószövetség képviselője kellettek nagy hatást.

— **LELEPLEZTEK STRESEMANN EMLÉKMŰVET.** Mainzban jelentik: Hindenburg birodalmi elnök, a német kormány, a Népszövetség tanácsának kiküldöttei, továbbá Briand megbízottjának jelenlétében vasárnap leplezték le Mainzban Stresemannnak, az elhunyt német államférfiúnak emlékművét. Dingeldey néppárti politikus bevezető beszéde után Curtius külügyminiszter foglalta össze azokat a nagy szolgálatokat, amelyeket Stresemann külügyminisztersége alatt tett a német birodalomnak. „Stresemann működésének színhelyén — mondotta Curtius — oszladzik már a feszültség és a Hoover-féle terv remélhetőleg a világgazdaság új fejezeteit nyitja meg”. A leplezési ünnepség idején repülőgépek keringtek a város fölött és Stresemann emlékművére koszorút dobott le a következő felirattal: „A Rajna-vidék felszabadítójának”.

Szerkesztői üzenetek

A székelő nép származása és elnevezése. Sajnálattunkra, cikkét nem közölhetjük. A kérdéssel kiváló tudósok már alaposan foglalkoztak, s újat, eredetit, érdekeset az ön írásában sem találtunk.

Többeknek. Magyar képviselők: Dr. gr. Bethlen György (Kolozs vm.), dr. Barabás Béla (Dicsőszentmárton), Hegedűs Nándor (Bihar vm.), dr. Jakabffy Elemér (Szatmár vm.), br. Jósika János (Szilágyvármegye), Laár Ferenc (Udvarhely vm.), dr. Paál Gábor (Csik vm.), Szabó Béni (Brassó vm.), br. Szentkereszthy Béla (Háromszék vm.), dr. Willer József (Maros vm.), Magyar szenátorok: dr. Gyárfás Elemér (Csik vm.), Sándor József (Háromszék vm.).

021407—45211. sz. előfizető. Persze, hogy magángyűjtés és jól tette, hogy nem dőlt be, míg a többiek rosszul tették, hogy bedőltek. Ma már leghelyesebb az ilyen azakozások megtagadása, még ha oly nagy hivatali hatalmasság erőszakolja is.

Többeknek. A kértzett petróleumkutató címet nem közöljük, mivel nyilvánvalóan nem komoly dologról van szó és nem akarjuk, hogy bárki is, a nagyhangu szolamoktól megtevesztve, károsodjék.

N. L., 14404. Hasonló okból nem adjuk meg a kértzett címet. Kár volna felülni és pénzzel is beuszni.

Megmenekül Haedensat

használ, amely az aranyérnek egyetlen biztos ellenszere. Nem reklám, nem ámitás, egyetlen próba meggyőzi Önt arról. Több ezer elismerő levél.

Kapható minden gyógyszer-tárban.

Romániai vezérképviselőt: ROYAL-drogéria M. Rózsa R. T., Cluj

ASTRA (APOLLÓ) MOZGÓ

BRASSÓ, Telefon: 564.

Ma utoljára „A Korvetkapitány” Harry Liedtke első németül beszélő hangos filmje fut.

A következő műsor: „General Grack” Főszerepben John Garrymora

A közeljövőben „A NAGYVÁROSI FÉNYEK” című film kerül bemutásra. Írta, rendezte, főszereplő: Charlie Chaplin.

JULIUS 8.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

5. OLDAL

Telefon: 518

„MODERN MOZGÓ” BRASSÓ

Ma kedden a nagyszerű német beszélő bűnügyi hangosfilm

SAKK-MATT

Fősz.: Gerda Maurus, Siegfried Arno, Hans Brausewetter, Walter Rilla. — Magyar feliratok.

JÖN!

A legújabb Heidelberg-film. — Német filmoperette „Diákszerelmek orgonavirágzással”

JÖN!

Gärtner Demeter

R. T. utódai

BRASSÓ,

Vasut-utca, 92 sz.

Telefon 176

Mozaiklapok

Műkölépcsők

Műkokerítések

Műkőanyag

Köpor

Művakolat

Betoncsövek

Betonkéményajtók

Ka-Ka-Wi-betonkémény-szellőző

E 2133

— **ELMENT KENYERET KERESNI A CSA-LADJÁNAK ÉS HOLTAN TALÁLTÁK AZ UTCÁN.** Tudósítónk jelenti: Kovács András gyertyafényesfalvi gazdálkodó nem bírta földje jövedelméből fizetni bankadosságát és elhagyta családját és a tavaszi munka végeztével elment családjának kenyeret keresni egyik közeli fűrészgyárba. Tegnap kikapta a fizetését és a kevés pénzrel boldogan igyekezett családjá körébe, hogy a nyári munkát megkezdje földjén. Utközben azonban ismeretlen tettesek leütötték és ma reggel halva találták az országúton. A rejtélyes gyilkosság ügyében a csendőrség bevezette a nyomozást.

★ **BIKSZAD GYÓGYFÜRDŐ,** Erdély Karlsbadja, a hurutosok Mekkája, nyitva június 1-től. Ivó-kúra, szénsavas fürdők, hidegvíz gyógyintézet, inhalatórium és strandfürdők. Állandó fürdő-orvos, vasút, posta, távirda helyben. — Elsőrendű diétás konyha, napi pensio 160 lejűtől. — Orth. izr.-nak kóser vendéglő. Prospektust díjtalanul küld a fürdő-igazgatóság, Baia-Bicsad, jud. Satmar.

— **KÖZGYÜLÉSRE KÉSZÜL A BÁNSÁGI MAGYARPARTI TAGOZAT.** Tudósítónk jelenti: A Magyarpart bányási tagozata július hó 12-én tartja meg évi rendes közgyűlését, amelyen a vezetőség beszámol a múlt évben kifejtett működéséről. A közgyűlésen Ambrózy Andor báró, elnök, nagy beszédben fogja megindokolni, hogy a párt a választások idején miért tartotta szükségesnek a független sváb népközösséggel a választási paktumot megkötni. Ugyanakkor fogja megtartani alakuló közgyűlését a Magyarpart bányási tagozatának ifjúsági szervezete is. Az ifjúsági szervezet megalakítására vonatkozó megbeszélések és munkálatok folyamatban vannak. Az ifjúsági szervezet tagjai lesznek, nemre és vallásra való tekintet nélkül, a tizenhat és huszonnyolcadik évük közötti magyar ifjak. Az ifjúsági szervezetbe való belépés nem érinti senkinek bármely kulturális, vagy testedző egyesületben való tagságát. Az ifjúsági szervezet azt a célt szolgálja, hogy öntudatos magyarokat neveljen. Az ifjúsági szervezet lesz az a tartalék, amelyből a magyarság elvesztett és elhasznált erőit mindenkor pótolni fogják.

— **ÖNGYILKOS LETT EGY SIKKASZTÓ KAPITÁNY.** Piatra Neamtiból jelentik: A galaci 11. ezrednél nagyobb szabású sikkasztásnak jöttek a nyomára, amelynek elkövetője Victor Sachini kapitány, a sikkasztás felfedezésével egyidejűleg eltűnt. Sachini kapitány, — mint utóbb kiderült, — autón egy Neamtu-megyei kolostorba utazott, ahol péntek este 7 órakor revolverével főbelőtte magát. A kapitányt eszméletlenül szállították be az egyik közeli kórházba. Állapota reménytelen. Az öngyilkosnál családjához és a katonai hatóságokhoz intézett több levelet találtak.

— **FELHÍVÁS A BRASSÓI ROKKANTAKHOZ.** Felhívatnak az összes hadirokkantak, hadiárva és hadiözvegyek, hogy folyó hó 8-án, szerdán délután 6 órakor fontos megbeszélésre megjelenni sziveskedjenek Hirscher-utca 28. szám alatt, az egyleti helyiségben. Kaiser János, egyleti titkár.

— **A CSIKSZEREDAI VASUTI ÁRUPÉNZTÁRNOK KISKIRALYNAK ÉRZI MAGÁT.** Tudósítónk jelenti: Nap-nap után hangzanak el panaszok a csikszeredai állomás áru-pénztárnoka ellen, aki a nála hivatalos ügyben megjelenő ügyfeleket minél vastagabb gorombaságokkal traktálja. Most, amikor a vasutól napról napra bocsátanak el olyan egyéneket, akik ellen egy egész élet vasuti szolgálata alatt sem panasz a közönségnek, ugyanakkor ilyen egyének, akiknek egyetlen tisztességes szavuk sincs a közönséghez, nyugodtan ülnek hivatalukban és gorombáskodnak tovább. Azt hisszük, hogy a vasut első sorban kereskedelmi intézmény, a hová nehéz pénzeket fizetünk be évente, ugyanakkor elvárja a nagyközönség, aki után a vasut él, hogy alkalmazottai tisztességesen és előzékenyen bánjanak vele. Ideje volna már, ha rájőnnének az annyit emlegetett mondás igazságára, hogy a vasuti alkalmazott van a közönséggel és nem fordítva.

— **REINHARDT GYULÁR UNNEPELTÉ ARAD IPAROSTÁRSADALMA.** Tudósítónk jelenti Aradról: Arad iparostársadalma meleg ünnepségekben részesítette az erdélyi és bányási — iparosmunkásokban vezető szerepet játszó Reinhardt Gyula aradi iparosmestert, aki most ülte meg születésének 65-ik s közéleti működésének 40-ik évfordulóját. Az ünnepség színhelye az aradi iparosokhoz volt, ahol beszédekben és szíves hangú pohárköszöntőkben méltatták Reinhardt érdemeit.

— **MEGSÉRTÖDÖTT A BRASSÓI KISVASUT.** A Brassó-Háromszék kisvonal igazgatósága kéri, hogy folyó hó 4-én megjelent lapunkban közzölt hírt módosítsuk, amennyiben a lényegtelen kisiklás nem a sebesség, hanem a hordrugó eltérése okozta. Az ablaküvegek sem törtek be, így könnyebb sebesülés sem történt. Tehát semmiképpen sem esett nagyási mániába a brassói kisvonal, nem pályázott a nagyvasut babérjaira. A sebesülésekről szóló jelentést egyébként a rendőrségi információ alapján irtuk meg.

— **FIGYELJE A CÍMKÉJÉN FELTÜNTETETT LEJÁRATOT.** Ha bármilyen uton fizetett, s a lejárat 8 napon belül nem változik, levelezőlapon azonnal reklamáljon a brassói kiadóhivatalban.

— **KIGYULLADT ÉS RAKOMÁNYAVAL EGYÜTT ELEGETT EGY TEHERAUTÓ AZ ORSZÁGÚTON.** Bányási tudósítónk jelentése: Varjas község határában tegnap az országúton kigyulladt egy árukkal megrakott teherautó. A soffor az égő autót leállította és víz után nézett, hogy a tüzet elolthassa. Mint-hogy azonban a környékben sehol sem talált kutató, kénytelen volt tehetetlenül végignézni, amíg az autó, drága rakományával együtt,

porráégett. A teherrakomány Ehling varjasi kereskedő tulajdona volt s a tűz fel nem deríthető körülmények között, a szállítmány belsejében keletkezett.

— **IDŐJÁRÁSJELENTÉS.** Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint igen meleg idő várható, növekvő zivatarhajlammal.

— **Szenvedő nőknél a természetes Ferenc József keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való belkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre.** A női betegségek vonatkozó tudományos irodalom több megalkotója írja, hogy a **Ferenc József** viz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalmas volt meggyőződést szerezni. A **Ferenc József** keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **BÁNSÁGI APRÓ HIREK.** Bányási tudósítónk jelentése: Varjas községben nagymennyiségű kőszódaadattal megmérgezte magát Ravas Tótor 35 éves földműves. A nagymennyiségű mérgező anyag borzalmasan összegezte a szerencsétlen ember beleit, hogy a gyors segítség dacára, néhány órai rettenetes kínok után meghalt. Hátahagyott levelében eladósodottságát és az elviselhetetlen gazdasági helyzetét nevezte meg végzetes elhatározásának indító oka gyanánt. — Németzentmihály község határában Hörner Miklós községbeli gazda árpaekvéket vitt szekerén csépeletetni. Utközben szembetalálkozott egy másik, hasonlóan megrakott szekérrel, amelyet ki akart kerülni, azonban kocsijával annyira lekerült az útról, hogy a megterhelt szekér az árok szélén megbillent és Hörner a kerekek alá zuhant, amelyek átgázoltak rajta. A szerencsétlen ember mellkasát és oldalbordáját a kerekek teljesen összetörték, és azokonkívül súlyos belső sérüléseket is szenvedett. Haldokolva kórházba szállították. — Vakmerő támadást követett el a napokban Lovrin községben Wirtz Péter birtokos és Weber Antal fogtechnikus ellen egy Gyurics Pál nevű, rovtomultu napszámos. Gyurics rablási szándékkal utjára állotta a két gyanútlan embernek és mindkettőjüket több késszurással megsebesítette. A megtámadottak segélykiáltására Gyurics az északra sötétségében elmenekült, de másnap reggel a csendőrségnek sikerült elfogni. Átadták az ügyészség fogházának.

— **NINCS MÁR MAGYAR TISZTVISELŐ A TEMESVÁRI PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁGON.** Tudósítónk jelenti: A pénzügyminiszter nyugdíjazta Sós Pál temesvári pénzügyi osztályfőnököt, az egyik temesvári adóhivatal vezetőjét. A nyugdíjazás azon az alapon történt, hogy Sós Pál betöltötte szolgálatának harmincadik esztendejét. Sós Pál, aki egyik legképzettebb tisztviselője volt a temesvári pénzügyigazgatóságnak, az utolsó magyar tisztviselő volt a temesvári adóhivatalnál.

★ **A BRASSÓI MAGYAR DALÁRDA** július hó 7-én, kedden este 8 órakor fontos ügyben választmányi és taggyűlést tart a próbahelyiségben. Az összes tagok megjelenését kéri az elnökség.

— **SOMLAY ARTUR MÉGIS JÁTSZIK BRASSÓBAN.** Néhány nappal ezelőtt közöltük, hogy Somlay Artur és a kitűnő Vigaszínház-együttes brassói vendégzereplése elmarad. Örömmel halljuk most, hogy az itteni Ongyerth hangversenyirodának nagy áldozatok árán mégis sikerült Brassó részére is előadást biztosítani. A késés oka, az az ok, amely egyébként majdnem lehetetlenné tette a korlátozott időre szóló engedéllyel játszó kitűnő együttes brassói szereplését, az volt, hogy Somlay és kitűnő együttese telt házzal előlt játszottak és minden városban legalább 1-2 előadással meghosszabbította vendéglátását. Brassóban folyó hó 11-től 14-ig játszanak a kitűnő vendégek. Mivel a Redout színház padát a nagy terem átalakítása miatt lebontották, az előadásokat a Gewerbeverein nagy termében fogják megtartani. Miután a darabok szcenáriuma egyszerű és nem igényel sok technikai felkészültséget, az előadásokat a Gewerbeverein termében is zavartalanul bevonolhatják le a rendezősek. A műsor a következő: Szombat este fél kilenckor, Maugham: „A kenyérkereső” című világsikerű aratott karikatúrája; vasárnap délután négy órakor Fodor nagysikerű vígjátéka: „A töltőtől” hétfőn este Strindberg: „A haláltánc”, Somlay leghatalmasabb színészi teljesítménye kedden este fél kilenckor Bibescu herceg vígjátéka: „Melyik volt?”, amely annyit port vert fel és amelynek látogatásától a kiskorúak legszigorúbban el vannak tiltva.

— **RENDETLEN KÖNYVVEZETÉSERE MEGBÜNTETTÉK CSIKSZEREDA IPAROSAIT ÉS KERESKEDŐIT.** Tudósítónk jelenti: A tavasszal végigjárta Csikszereda iparosait és kereskedőit egy pénzügyi ellenőr egyetlenegy kereskedelmi könyvet sem talált rendben. Erre feljelentette a feleket és mindegy 60 kereskedőt és iparost megbüntetett 1000-4000 lejig terjedő pénzbüntetéssel. A büntetéseket a pénzügyminisztérium is jóvá hagyta, mire a felek az igazságügyi fórumonál kerestek orvoslást. Most tárgyalta az ügyet a bíróság és noha a felek igazolták, hogy volt rendesen vezetett könyvük, éppen nem volt kéznél, vagy nem úgy vezette, ahogy azt az ellenőr jónak látta, a bíróság nem vette figyelembe a védekezéseket és az összes kiszabott bírságokat változatlanul megítélte az államkincstárnak. — Azal senki sem törődik, hogy egyáltalán érdemes-e könyvet vezetni?

— **LAPUNK RÉSZERE SZÓLÓ** mindenemű hirdetéseket, eredeti díjszabásunk szerielfelvez az *Agentia de Publicitate „Mercur”* Bucuresti, Str. Sarindar 12. (Alapítva 1913-ban.)

— **FELAKASZTOTTA MAGÁT.** Schreiber Heinrich brassói pék hétfőn hajnalban felakasztotta magát lakásának padlásán. Mire rátaláltak, már halott volt. Tettének oka ismeretlen.

★ **ELVESZETT** Brassóban, Hirscher-utca Buzasor, Kolostor-utca uton egy kis világoskék kötött gyermek kabát, aranygombokkal. Jutalom ellenében leadandó a Brassói Lapkiadóhivatalában.

Keleti levelek

25.

Írja: Baktay Ervin

Magyar szókinsz az indiai nyelvekben

A legérdekesebb jelenség az indiai népnyelvekben, amelyet különösen magyar nyelvészeknek kellene behatóbban tanulmányozniuk, az, hogy a szanszkrit-prákrit eredetű idiómák kivétel nélkül ragozó nyelvek, mint a magyar is, noha a szanszkrit és az ókori prákritok, hasonlóan a velük rokon európai indogermán-nyelvekhez, prepozíciós, deklináló nyelvek voltak. Ez a lényeges változás talán a muzulmán behatást is jóval megelőző szkitha hatásra vezethető vissza. Erről a régi hun-török mongol, tehát úgynevezett „turáni” hatásról látszik tanuszkodni az a sok szó is, amelyet az urduban szinte teljesen azonosak a megfelelő magyar kifejezésekkel. Sajnos, nem vagyok nyelvész, s ezért hivatottabb szakemberekre kell bíznom annak kiderítését, vajjon ezek a hasonló szavak és nyelvtani egybevetések őseredetiiek-e nyelvükben, vagy pedig szintén idegen hatásra vezethetők vissza. Néhányról magam is tudom, hogy úgy a magyar, mint a hindusztáni nyelvbe török-tatár kölcsönszóként jutottak. Ilyen pl. a zseb szó, mely az indu-hindusztáni dzseb-nek felel meg. A nyelvtani hasonlóság létrehozásában azonban nagy szerepet játszott a perzsa hatás, amely minden más mohamedán nyelvénél mélyebb nyomokat hagyott a hindusztáni-urdu nyelven. A középkori perzsa nyelv pedig maga is idegen hatásnak köszönheti létrejöttét, mert eredetileg tiszta árja nyelv volt (szókinszének legnagyobb része mai napig is árja, vagyis a szanszkrittal rokon.) de grammatikája határozottan turáni jellegű és sokban hasonlít a magyarra. Ismétlem, nyelvtudósok dolga megállapítani, hogy

a magyar és urdu nyelv hasonló elemei mennyiben vezethetők vissza közös eredetre. Meg kell azonban jegyezni, hogy a szkitha invázió Indiában oly nagymértű volt már az ókorban is, hogy a régi szanszkrit irodalomban lépten-nyomon találkozunk erre vonatkozó utalásokkal. Nem egy régi és újabb hunda tudós állítja, hogy maga a hindu ksatríja (harcos) kaszt is szkitha eredetű a tiszta árja bráhma-kasztal szemben. Vannak és voltak ind írók, akik a szákja törzset, amelyből Buddha származott, szintén a szkithákkal azonosítják. Már többször megemlékeztem előző írásaimban arról, hogy különösen Északindában nagyon sok tiszta szkitha-turáni arctípussal találkozhatunk. A panydzsábi lakosság tetemes részét képviselő dzsát-okat is szkitha-eredetűeknek tartják.

A kapcsolatok és közös vonatkozások kikutatását hivatottabbakra bízva, közlök néhány jellemző rokonszót és nyelvtani formát, amelyek bizonyosan érdekelni fogják a magyar olvasóközönséget.

A hindusztáni nyelv ige-infinitívusz végződése -ná és ennek a formának használata nagyon emlékeztet a magyar ni végződésre. A magyar törni igének urdu ekvivalense torná. A magyar -hatni, -hetni igeformának pontosan megfelelő a hindusztáni -szakná, mely éppúgy nem használható önállóan, mint a magyarban és ugyanúgy kapcsolódik a többi igehez is. P.: törheti, -torszaká. A ragozásra példák: -ban, -ben, hindusztáni nyelven men, tehát zsebben -dzseb men; zsebnek -dzseb kö. Néhány példa hasonló szavakra: kutya -kutta; (nőstényéb: kutyja) bátor -bahádur, (kiejtés baádur); golyó -golá; rakni -rakhná;

ide -idhar; oda -udhar; cser -hazar; nagy, erős -buzurgán, (a magyar boszorkány szó eredetileg nagy, titokzatos erővel rendelkező személyt jelenthetett. (Sok hasonló egyezést találhatunk még, de példának ennyi is elég.)

A hindi és urdu közti különbséget és hasonlóságot legjobban példákkal lehet illusztrálni: hindi: pusztak mez par he, (a könyv az asztalon van), urdu: kitáb mez par he. A szanszkrit eredetű pusztak (könyv) szót az urduban az arab kitáb szó helyettesíti. Pusztak kálá he (a könyv fekete); urdu: kitáb szjáhi he, a mikor a szanszkrit-hindi kálá (fekete) szó helyét a perzsa szjáhi foglalja el. — Szóval, aki hindiül tud, annak csak a hindi szókinsz egy, részének megfelelő urdu szavakat kell megtanulnia, hogy ez utóbbi nyelvet is beszélhesse és megfordítva. A nyelvtan, a mondat szerkezet, minden egyéb ugyanaz.

Ami a hindi, bengáli stb. nyelveken író költők és tudósok számára a szanszkrit, ugyanúgy játsza a klasszikus nyelv szerepét az urdu írók számára a régi perzsa. A legnagyobb hindusztáni poeta Mohammed Ikbál (aki Petőfihez is írt egy szép költeményt) például éppúgy ír perzsául, mint urdu nyelven, míg az orthodox hindi és bengáli bölcséleti vagy tudományos irodalom tekintélyes része ma is a holt szanszkrit nyelven jelenik meg.

A mai indiai irodalomban Bengál viszi a főszerepet. A legutóbbi száz év legkiválóbb írói, költői, publicistái bengáliak voltak, és napjainkban is a bengáli Rabindranáth Tagore az indus költők koronázatlan királya, míg az indiai tudományos élet legkiemelkedőbb alakja a szintén bengáli Bose, s India politikájában az ugyancsak bengáli, nemrég elhunyt Dász játszotta a legkimagaslóbb szerepet a gudzszeráti Ghándi mellett. A kitűnő írók hosszú sorának köszönhető, hogy a bengáli nyelv ma éppen olyan modern és kifejezőképes, mint bármely európai nyelv, míg a hindi vagy urdu nyelven beszélő művelt emberek kénytelenek anyanyelvüket folyvást angol szavakkal keverni, mert a hindusztáni nyelv pallérozó és ujtói még távolról sem végeztek olyan nagy és hatásos munkát, mint a bengáliak. A nem angol idegenre furcsa és sokszor nagyon komikus hatást tesz, ha művelt indusok hindusztáni társalgását hallja. Minden mondatban több angol kifejezés üti meg a fület. Különösen az angol irányítás alatt álló politikai életben gyakori ez a hibrid-nyelvkeverék. Ahogy a magyar nyelvújítás korában gúnyt űztek a latin és más idegen szavakat illetően, úgy illusztrálja a hindusztáni politikus kevert nyelvét a következő, tréfásan gyakraidézett „urdu” mondat: „Mére opinio men aisé important bāt ko in the eleventh hour rush trough karná propo nahin”. („Véleményem szerint ilyen fontos ügyet az utolsó órában keresztülhatani nem helyénvaló”) — amelyben csak az aláhúzatlan szavakból lehet arra következtetni, hogy a szónok nem angolul, hanem urdu nyelven beszél.

Az eddig említett nyelveken kívül nagy elterjedésű India különböző vidékein az urdunál kevésbé kevert panydzsábi, a gudzszeráti és a nadrászi idióma. Vannak még úgynevezett dravid nyelvek is, amelyek különösen Délindában otthonosak. Ezek tekinthetők Indiának az igazi bennszülött nyelvjáróknak, amelyeket a félsziget barbár lakói még az árja hinduk elterjedése előtt beszéltek és mai napig fenntartottak. Némelyiknek e nyelvek közül, például a tamil és a telugu nyelveknek indalma is van.

Manapság, természetesen, az angol nyelv is rendkívüli szerepet játszik Indiában és minden régebbi idegen hatásnál erősebben serkenti az indiai szellem élet irányítóit a népnyelvek tökéletesítésére és purifikálására.

Charlie Chaplin:
„NAGYVÁROSI FÉNYEK”
Astra Mozgó Brassó

Elfogták a gyergyóalfalusi bombamerénylet tetteseit

Dr. Avéd Jánosné is súlyosan megsebesült
Kiküldött munkatársunk helyszíni jelentése

Gyergyóalfalu, július 6.

Legutolsó telefonjelentések alapján beszámoltunk arról a borzalmas tragédiáról, amely péntekről szombatra virradó éjjel Gyergyóalfaluban játszódott le. Az első zavaros és sok tekintetben egymásnak ellentmondó telefonjelentések nem nyújtottak tiszta képet sem magáról a borzalmas merényletről, még kevesebbet annak indítókairól. A tragédiának, amely egész Gyergyót s talán egész Erdélyt izgalomban tartja, egy halálos áldozata van már. dr. Avéd János, aki a robbanás pillanatában meghalt, de élet-halál közt vívódik a felesége is, akiről az első pillanatokban azt jelentették, hogy csak az ijedségtől vesztette el eszméletét, holott egy bombaszilánk rajta is súlyos fejsébet ejtett s most a csikszeredai szanatóriumban a halállal vívódik.

A helyszínre kiküldött munkatársunk az alábbiakban számol be az elképpesztő tragédiáról:

A MEGBOLYGATOTT SZÉKELY FALU.

Vasárnap délelőtt. Két napja Gyergyóalfalu olyan, mint egy megbolygatott

méhkas. Senki sincs a faluban, aki ne reszkeltne az izgalomtól. Még a legnyugodtabbak is. A csendőrség nagy apparátussal nyomoz. Az első pillanattól sejténi lehetett, hogy

a tetteseket csak azok között lehet keresni, akik nagy bankadosságokkal árverés előtt vagy árverés után állanak.

S ezek — sajnos — nem kevesen vannak. A félalut összeszedhette volna a csendőrség. S mindenki reszkethezett, hogy mikor kerül rá a sor. Vasárnap délutánra már elült a nagy láz.

A bűnösök kézrekerültek, bevallották borzalmas tettüket.

az ügyészség, a csendőrkapitányok viszont aztartak Csikszeredára, s az a 30—40 ember, akit a csendőrség összeszedett, visszatért a családjához.

De ez a csend csak a külső látszat. Belül a lelkekben s még kívül az arcon is ott ül a rettenet. S az a kétségbeesztő atmoszféra, amelyben egy ilyen borzalmas merénylet megszülethetett, nem mult el s nem mulik el attól sem, ha a két eltévelyedett gonosztevőt elküldik 10—20 évre a sötétség mélyére...

ELŐZMÉNYEK.

Ilyenkor, ha valami „baj” van a faluban, kétszeres bizalmatlansággal fogadnak minden nadragos embert. De ha megmodtam ki vagyok, megindul a szóáradat s alig lehet elállítani s tárgyra szorítani az elbeszélést. Sok, nagyon sok szomorú elmondani valójuk van itt az embereknek, s jaj, de kevésszer hallgatják meg őket...

Előzmények: a már ismert és százszor elírt székellyföldi tragédia. Nagy konjunktúra, könnyen felvett bankkölcsonok, szinte korlátlan kereseti lehetőségek, s azután a nagy összeomlás. S a bankok: sok helyen évről-évre vártak türelemmel, hátha jobb világ lesz. Hátha ismét fizetni tudnak az adósok. De aztán látták, hogy csak nem javul a helyzet, elvesztették a türelmüket, menteni akarják, a mi menthető, talán félnek a saját összeomlásuktól is és fokozott szigorral láttak hozzá kintlevőségeik behajtásához. Ami, miután az adós az esetek 90 százalékában fizetni nem tud, egyet jelent az árveréssel. Azt mondják, az utóbbi hetekben minden napra esett egy árverés, július 9-re volt kitiűze az árverés az egyik tettes. Ambrus Lajos Ágostoné, jómódú gazdálkodó minden vagyonára...

Hogyan történt a merénylet

Az elfogott tettesek vallomásaiból s a súlyosan sebesült egyik áldozat elbeszéléséből most már pontosan megállapítható a borzalmas tragédia lefolyása.

Péntekről, szombatra virradó éjjel történt. Dr. Avéd János a hajnali vonattal Csikszeredába készült. Éjfél után felébred, megnézi az órát, nehogy lekésse a vonatot. Fontos tárgyalása van Szere-dában. Az óra már elütötte a kettőt. Egyszer csak lépések zaját hallják, de semmi fontosságot sem tulajdonítanak ennek, s azt sem veszik észre, hogy éppen az ő ablakuk alatt hallgatnak el a lépések. Majd üvegcsöröpölés hallatszik, valaki betörte az ablakot, előzőleg egy-két gyufavillanás is felrémlik, vagy talán a villámlás látszik így be a lebu-zott roletták mögé. Avéd dr. kiugrik az ágyból. Nemrég fordult elő, hogy a köz-eégi bírónak az összes ablakait öklömmel kövekkel bevették. Talán arra gondol, hogy most az ő ablakaira került sor (ka-pott elég névtelen fenyegető levelet, tud-ta, hogy van ellensége elég a faluban). Az ablakhoz lép, kezét az ablak fogó-jára teszi, hogy kinyissa. Közben felé-bred a felesége is. Rosszat sejtethet. (Rég-óta nyugtalanodik. Mondják, sokszor könyörgött az urának, legyen kíméletese-bb és óvatosabb, ne haragítsa magára az elkeseredett embereket.)

— Jaj, fiam, mi van? — Elálló lélek-zettel kérdez az asszony.

A férfi, tüzértiszt volt a háboru alatt, ebben a pillanatban meghallja a meg-gyújtott kanóc sístergését. Keze az ablak fogóján van és úgy mondja:

— Bomba!

Ez volt az utolsó szava. Az agy, egy szempillantás alatt felfogta a veszedel-

met, de arra már nem volt ideje, hogy a lábának parancsot adjon a védekező félreugrásra. Lehet, az is átvillant az agyán, hogy gyorsan kinyitja az ablakot s elhagyja onnan, mielőtt felrobbanna.

A következő pillanatban hatalmas de-tonáció s dr. Avéd János leszakított félkarral, teljesen összeroncsolt fejjel élettelenül vágódik el üveg és faszilán-koktól borítva a padlón.

Az egész lélekzetfójtó gyorsasággal ját-szódott le. Az asszonynak arra sem volt ide-je hogy kiugorjék az ágyból. A lég-nyomás elnémította, sikoltani sem tudott. Az első pillanatban azt hitték, csak az ijedségtől s a légnymástól ájult el.

A hálósobát egy kisebb irodahelyiség választja el attól a szobától, ahol Avéd dr. sógora, özv. dr. Russay Andorné, aki Magyarországról nyaralni jött a testvérehez — aludt. A robbanásra ijed-ten rohant a hálósoba felé, benyit, de visszatántorodik a kibírhatatlan kénzsag-tól. Sok vihar volt mostanában Alfalu-ban, azt hiszi a villám csapott be, lélek-szakadva rohan és kiabálja:

— Segítsé! Segítsé! Jánost agyon-ütötte a villám!

A következő percben már ott terem a szomszéd házban lakó Avéd Endre, az áldozat fivére, s jönnek a többi szom-szédok, majd dr. Pop Baldi, körorvos. A füst és kénzsag eloszlik s borzalmas a látvány: az ablak mellett a földön, ha-talmas vértócsában, üveg és faszilánkok között dr. Avéd János. Az első pillanat-ban kétségtelen: itt már beállott a ha-lál. Az ágyban eszméletlenül az asszony. Valaki észreveszi: eszméletlenségét nem-

csak az ijedség és légnymás okozta, a fején 5—6 centiméteres, mély, tátongó seb, amit, mint később megállapították, minden valószínűség szerint egy valahon-nan visszacsapódó bombaszilánk okozott. Pár perc múlva félíg magához tér, elhal-ló hagon mondja:

— Jaj, a Jánoska meghalt... mon-dtam... neki... ne menjen oda...

A következő pillanatban ismét elveszti eszméletét. Később, amikor magához tér, halk, tört hangon mondja el a tragédia lefolyását. Dr. Pop Baldi körorvos, majd dr. Nagy, a gyergyói szanatórium egyik vezetőorvosa nyújtanak segítyt. Megál-lapítják, hogy a vasszilánk betörte a ko-ponyacsontot is, a jelek szerint azonban az agyat nem sértette meg halálosan, de minden valószínűség szerint gyors orvosi beavatkozásra van szükség.

A MEGMENTETT EGYETLEN FIÚ.

Isteni csodaként emlegetik a faluban, hogy Avédék egyetlen fiacskája, a 10 éves Laci megmenekült a biztos ha-láltól. Az egyetlen gyermek állandóan ott szokott aludni a szülők hálósobájá-ban, az ágyak lábánál elhelyezett se-zlonon. Ezen az éjszakán, hogy a haj-nalba induló apa ne zavarja meg a gyer-mek éjszakai pihenését, a szülők rávették a gyermeket, hogy aludjék abban a szo-bában, ahol a vendég aludt. A véletlen akarataiból a kisfiú ilyenformán megme-nekült a katasztrófától. A divány, ame-lyiken egyébként aludni szokott, felté-pett huzattal, kifordult belsővel, bomba-szilánkokkal elárasztva maradt ott a szörnyű robbanás után.

A nyomozás gyors sikere

végzeté. Rövid vallatás után elismerte, hogy

ő volt az, aki Ambrus Lajos biztatá-sára, a vele közösen készített bombát elhelyezte Avédék ablakában.

S ha vallomásaiban még van is valame-lyes ellentmondás, azt mindketten elis-merik, hogy ők követték el a merényle-tet. Már hetekkel előbb elhatározták, hogy végeznek Avédal. Ambrus adta Pál Dénesnek a szükséges dinamitot, együttesen készítették el — meglehetősen primitív formában és eszközökkel a bombát. Csak az időpont megállapítása volt hátra. Erre nézve Ambrus azt vallja, hogy ő csak tervezte, de nem adott még utasítást Pálnak a tett végrehajtására. Ezzel szemben Pál azt állítja, hogy Am-brus már hetek óta sürgeti a végrehaj-tást. Most aztán figyelmeztette, hogy itt az utolsó óra, mert 9-re ki van tűzve az árverés és ha közvetlenül az árverés előtt

Fehér fogak

minden arcot tetszetőssé és széppé tesznek. A csodásan üdítő ízű Chlorodont-fogpépnek néha már egyszeri használata folyton fogai elefantánsot fényt nyerne. Problája meg először egy tubussal. Kis tubus ára 20 Lei a nagy tubusé 32 Lei. Mindenütt kapható!

végeznek az ügyvéddel, biztosan rátere-lődik a gyanu.

A kritikus éjjelen együtt voltak Am-bruséknál. Mindent megbeszéltek. Pál Dénes elindult, vállán a kaszanyéllal, a melynek a végén a halálosztó bomba volt felszerelve. Éjjel két óra után lehetett, egy lélek sem járt az utcán. Pál Dénes odalopózott Avédék hálósobájának az ablaka alá, valamivel odaerősítette a kaszanyélet az ablakhoz, meggyújtotta a kanócot s hogy

az eredmény biztosabb legyen, a külső ablakot benyomta s azon keresztül a két ablak közé tolta be a dinamittal töltött bombát.

A következő pillanatban eltűnt s néhány méterrel odébb már hallhatta a borzal-mas detonációt. A tragédia beteljesedett. Ambrusék ezalatt odahaza, lélekzet-visszafojtva várták az „eredményt” s megkönnyebbülve ugrottak fel, amikor meghallották a robbanást.

Évekkel ezelőtt történt. Pál Dénesnek még akkor saját gőzfűrésze volt és min-denféle más üzleti vállalkozása is. Töb-bek között téglafőzője is volt, amit Tö-rök Miklóssal közösen tartottak. Valahol a falu végén volt a téglafelrakva, ahon-nan el-tütnedezett több-kevesebb meny-nység. Török vállalkozott arra, hogy meglesi a tolvajokat, kint aludt egyedül a téglatelepen. Pál Dénes ezalatt a koc-mákat járta. Három kocsmát végigvitt, a negyedikben, Albert Ignác kocsmájá-ban súlyos sérelem érte: amikor fizetett, egy száz lejes bankból nem akartak visszaadni neki, mert társa, Török Miklós adós maradt valamivel a kocsmában. A pálinka ágaskodott benne. A negyedik kocsmát járta, Hogy amiatt a gazember társa miatt az ő pénzét, tartsák vissza, no majd megmutatja ő. Lehet, hogy más számadása is volt vele. Kirohant a koc-smából, fejszét vett magához — s

reggel vérbefagyva, holtan találták a téglarakás mellett Török Miklóst.

Megtörtén vall a gyilkos, mint aki min-dennel leszámolt.

— Nem tudom hova vágtam, hányszor vágtam, csak azt tudom, hogy erősen megharagudtam rea, sok volt a szesz ben-nem — s csak azt tudom, hogy reggel én is ott voltam kábult fejjel azok között kik megorzadtan nézték a vérbefagyott tes-tet.

NAPFÉNYRE KERÜLNEK EGYÉB BÜNÖK IS.

De Pál Dénes egészen meg akar „tisztu-lni”. Elmond mindent. Tud ő másról is, nemcsak a saját bűneiről. Elmond min-dent, mindenkiről.

Jó néhány elfelejtett és ki nem derít-tett bűneset kerül felszínre. Nehéz volna mindent elsorolni. Csak a fontosabbakat.

1930. május 17-én az alfalusi jegyző, Weinberger Adolf ellen bombamerényle-tet kísérelnek meg. Be akarták hajítani a bombát, de az ablak helyett a falat találták. Primitív alkotmány volt. Keve-set ártott.

Ugyancsak ő verte be évekkel ezelőtt Minier Gábor közbirtokossági elnök és volt bíró összes ablakait.

1928-ban belöttek Lukács Istvánnak, a falu legtekintélyesebb birtokosának a há-zába. Balázs Ferenc volt az, aki erre a merényletre 500 lejért vállalkozott. S a merényletet is a felbújtó vadászfegyver-vel követte el. Felbujtónak pedig egyik legszámottevőbb vezető-emberét nevezi meg a falunak. A vád azonban olyan hi-hetetlen ebben a formájában, hogy még a csendőrség sem ad hitelt ennek és még eddig nem is hallgatták ki az illetőt.

Igy igyekszik „tisztulni” Pál Dénes. A további nyomozás van hivatta megál-la-pítani, hogy mi igaz mindebből.

Néhány órával a borzalmas alfalusi merénylet után már száguldott az autó dr. Avéd Jánosnéval Csikszeredába, ahol Hirsch dr. kórházi főorvos szanatóriumá-ban helyezték el. Megállapították, hogy több szilánk hatolt a koponyájába ame-lyeket operatív beavatkozással kell el-távolítani. Szombaton délután 3 órakor történt az operáció. Az asszony álla-potát súlyosbítja az a körülmény, hogy terhességének utolsó hónapjában van. Az operáció után utolsó jelentéseink be-érkeztéig még nem nyerte vissza eszmé-lejét a súlyosan megsebesült asszony. Az orvosok véleménye szerint a szilánkok az agyvelőt nem, de az agyhártyát meg-sértették s felépüléséhez nem sok re-ményt fűznek.

Ugyancsak csikszeredai jelentés sze-rint hétfőn délelőtt bekísérték Csik-szeredába s átadták az ügyészségnek a három bűnöst: Ambrus Lajost és Pál Dénest, akik Avéd dr. ellen és Balázs Jánost, aki 1929-ben a főjegyző ellen kí-sérelte meg a bombamerényletet.

Balázs Péter

Ne borotvapengét
kérjen hanem
követelje a

Két fiatal dászkál fölfordította Nagykaroly békéjét

Megszegte a paktumot a szilágysági prefektus. Az intrikák miatt lemondott a nagykarolyi interimár bizottság elnöke. Új vezetőség kerül a nagykarolyi városházára

Nagykaroly, július 6.

Abban a fölfordulásban, amit a Jorga-kormány az államigazgatás valamennyi ágazatában hozott, Nagykarolyban viszonylagosan türethető volt a helyzet, sőt ebben a határvárosban még szívesen is látták a város élén az új interimár bizottságot. Ennek az a magyarázata, hogy a nemzetiparasztpárt alatt a várost valóságosan kisajátította az interimár bizottság akkori elnöke, aki igyekezett eltávolítani a túlnyomóan magyar város közigazgatásából a magyar tisztviselőket és sovén román politikát honosított meg ott. Ezért látta szívesen Nagykaroly népe a változást, de meg azért is, mert itt olyan interimár bizottságot neveztek ki, amely a város egész lakosságát képviselte.

A kormányrajutás első lázában Jorga még komolyan vette saját elveit és igyekezett megértést mutatni a kisebbségek felé. Mielőtt a nagykarolyi új interimár bizottságot kinevezték volna, a zilahi prefektus a kormány nevében tárgyalásokat folytatott Darabonth Miklós dr. ügyvéddel, aki évekig volt polgármestere Nagykarolynak és ezeken a tárgyalásokon megállapodás létesült a nagykarolyiak és Szilágymege prefektusa között.

Ennek a paktumos megállapodásnak az volt a tartalma, hogy

a nagykarolyi interimár bizottság kinevezésénél mellőznék minden pártpolitikai tekintetet és csak azt a szempontot tartják be, hogy a város lakosságának minél szélesebb rétege képviselve legyen az ideiglenes bizottságban.

A kormány képviselőjében kijelentette a szilágysági prefektus, hogy Nagykaroly város sulyos pénzügyi és gazdasági helyzetére tekintettel távol kell tartani a városházától a pártpolitikát és csupán városi politikát kell csinálni. Erre szívesen vállalkozott Darabonth Miklós dr. akinek az volt a kikötése, hogy a magyarságnak megfelelő képviselete legyen az interimár bizottságban. A prefektus állította is a szavát és három magyar tagja lett a nagykarolyi interimár bizottságnak, amelynek másik három román tagjának kinevezésénél sem érvényesült pártpolitika.

Nagykarolynak egy román, mint magyar lakossága öröme láttá az új interimár bizottságot, amely működésénél nagy hasznát látta Darabonth dr. csaknem évtizedes polgármesteri tapasztalatainak és annak, hogy a várost alaposan ismeri. Az új vezetőség véget vetett az addigi képtelen gazdálkodásnak, amely nem vette figyelembe a város teherbíró képességét és úgy költsékezett, úgy építkezett, olyan személyzeti költségvetéseket ment bele, mintha Nagykarolyban mindenki könnyedén fizethetné a közterheket, nem pedig a nyomoruság ülne meg a várost egész lakosságával együtt. Darabonth Miklós dr. és vele az egész új vezetőség számot vetett azzal, hogy a városi jövedelmek fokozására nem lehet számítani, sőt a megállapított városi bevételeket sem lehet beinkasszálni. Okszerű és realitás várospolitika indult, amely mellett remény volt arra, hogy valamilyen talpraáll a város.

Mindenki meg volt elégedve az új vezetéssel, csak Jorga két tagból álló nagykarolyi pártja nem. Két fiatal tanító, Joan Seja és Gh. Jancu még kormányrajutása előtt vezérének vallotta Jorga professzort és

ez a két dászkál sehogysem tudott belenyugodni abba, hogy most, amikor politikai ideáljuk kormányfőnök lett, ők nem tudtak elhelyezkedést találni a nagykarolyi városházán.

Elkezdődött a kilincselés a zilahi prefekturán és a prefektus most már, amikor elmúltak a választások és nem volt szükség a népszerűsítésre, nem érezte olyan erőteljesen kötelezőnek a nagykarolyiakkal létesített paktumot, mint előbb. Megindult az intrika a városi interimár bizottság ellen és el voltak készülve a nagykarolyiak, hogy előbb-utóbb kiintrikálja az önző érdek és ki-méltelen pártpolitika azt az interimár bizottságot, amelyet a lakosság — ismételtük — szívesen látott a város élén.

Mikor az intrikák Darabonth Miklós dr. elnök fülebe jutottak és arról győződött meg, hogy a zilahi prefektus a megkötött paktum dacára hajlik a dolgok megváltoztatására.

benyújtotta lemondását és kérte fölmentését az elnöki tiszttség alól.

Munkatársunknak, aki beszélgetést folytatott Darabonth Miklóssal, a következőket mondta a volt polgármester:

— Természetesnek tartom én, hogy a mai Jorga-kormány az ideiglenes bizottságba, amennyiben megfelelő és arra hivatott emberekkel rendelkezik, saját embereit bejuttatni. Ez az oka annak, hogy megindultak a tárgyalások az interimár bizottság összetételének megváltoztatására. Ez azonban éppen Nagykarolyban azért nem volt természetes, mivel annak idején, amikor a mai interimár bizottság elfogadta megbízását, garanciát kaptunk és komoly ígéretet a kormány szilágymegei reprezentánsától, hogy Nagykaroly vezetésében nem akar a kormány pártpolitikát érvényesíteni.

— A prefektus utóbbi magatartása elmentés volt előbbi ígéretével és ez volt az indító oka lemondásomnak. De szívesen is tettem, mert a rövid egy hónap alatt, amíg a város ügyeit most vezettem, arról győződtem meg, hogy

még régi, kipróbált embereknek is a kik a legjobb akarattal és tudással igyekeznek a város szekerét helyes utra irányítani, nehezen tudják megállni helyüket a város élén Nagykaroly mai leromlott helyzetében.

Darabonth dr. távozását az egész város nagy sajnálattal és kiábrándulással látja, mert most derül ki, hogy mennyit lehet bízni a prefektusi ígéretekben és megkötött paktumokban. Jó lesz a magyarságnak országos viszonylatban is ráemlékezni a nagykarolyi esetre éppen most, amikor Erdély szerte megkezdik a prefektusok a magyarság csábítását a városi és megyei tanácsválasztásokon való együttműködésre.

Miután 26 napig ellelejtett valakit szabadlábra helyezni,

Vulpe aradi vezetőügyész közvetlen személyzete ellen indított bünyügyi eljárást és letartóztatásukat javasolta

Arad, július hó 6.

Az aradi igazságügyi palota személyzete óriási megütközéssel és izgalommal tárgyalja azt a sulyos természetű affért, mely Vulpe Constantin aradi vezetőügyész és az ügyészség személyzete között keletkezett és amelynek során a rapszódikus ötleteiről városszerte közismert főügyész

letartóztatási indítványt tett az ügyész seg. tisztviselői ellen azért, mert az ő, Vulpe Constantin hibájából 26 napig jogtalanul fogva tartottak egy gyújtogatással vádolt nőt.

Az érdekes ügy részletei a következők:

Ez év márciusában történt, hogy a vizsgálóbíró gyújtogatás vádjával terhelten letartóztatta Jacob Suzana aradi lakost, akinek letartóztatását a törvényszék vádtanácsa is jóváhagyta.

Május 30-án ismét a vádtanács elé került az ügy és a törvényszék második szekciója ez alkalommal szabadlábra helyezte a vádlottat.

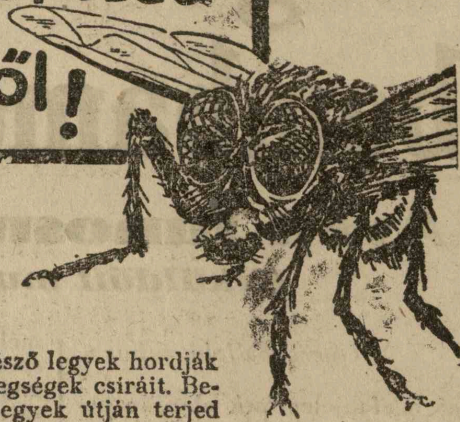
A vádat képviselő vezetőügyész nem felebbezett a döntés ellen, ellenkezőleg, rávezette a dosszié egyik aktájára: „se va lăsa imediat in libertate”, vagyis hogy a vádlott azonnal szabadlábra helyezendő. Ezzel azután a maga részéről le is zárta az ügyet, becsapta a dossziét, az iratesomót kivitték a főügyész asztaláról és

miután szokás szerint nem szerepelt a szokásos megjegyzés és miután elhangzott a szokásos utasítás, az aktacsomót helyére tették a poros iratok közé.

Az ügyész urnak egyéb gondjai is vannak, mint holmi kis rabok sorsával törődni. Bizony Vulpe Constantin elleledkezett a dolgról, mindaddig, amíg az egyik vizsgálóbíró, — 26 nap elmúltával — felhívta figyelmét arra, hogy

annak ellenére, hogy valakinek személyi szabadsága kárára elkövetett ilyen mulasztást a büntető törvény sulyos büntetéssel sújtja, tehát annak ellenére, Jacob Suzane, akit 26 napja már szabadlábra kellett volna helyezni, még mindig az ügyészség fogházának lakója.

Óvakodjunk
légytápostól!
ételtől!

Piszokban tenyésző legyek hordják a halálos betegségek csiráit. Bizonyult, hogy legyek útján terjed tifusz, skarlát, gyermek-hasmenés és más életveszélyes betegség. Legyek szárnyain halál juthat otthonunkba. Tüstént öljük meg őket, mielőtt ők ölnek meg minket.

Flit hatására elpusztul légy, szönyeg, bolha, moly, poloska, tetű, hangya, svábbogár és mindezek petéi. Flit-permet megöli a rovarokat, — de emberre ártalmatlan. Könnyen alkalmazható. Nem hagy foltot. Flit nem tévesztendő össze más rovarirtókkal. Követeljük a Flit katonával díszített sárga kannát a fekete sávval.

Permetezzünk

FLIT

rovarirtót

Plombált Flit-kanna kizárja az utóznatot.

ta háritani az ügy kinos következményeit. Ezért tehát

vádindítványt tett a főügyész iroda alkalmazottai, — közöttük idős tisztviselők s fiatal gépirókisasszonyok — ellen és egyben valamennyiök letartóztatását javasolta.

A főügyész álláspontja szerint valamennyi asztaláról különösebb megjegyzés vagy jelzés nélkül kikerülő dossziékat át-meg át kell tanulmányozniok a tisztviselőknek...

Az aradi ügyészségi hivatal különös botránya élénk feltűnést és nem csekély visszhangot keltett Aradon és a tisztviselők tiltakozásán kívül dr. Gherman Dante aradi ügyvéd expressz levélben továbbított terjedelmes feljelentésben tett jelentést az igazságügy-miniszternek.

A franciák az összes sportok között a biciklizést imádják legjobban

A hatnapos verseny több embert izgat, mint a Hoover-ajánlat sorsa

Páris, július 6.

A franciaországi tömeg szeretete főképpen a bicikli felé fordul. Ennek az apoteozisát őrlik évente Párisban, az úgynevezett „Hat napos versenyen”, amikor az egész város beleértve neves személyiségeket és a „népet” egyaránt, lázas izgalommal töltönek nappalokat és éjszakákat (mert a verseny megállás nélkül éjjel-nappal tart) a külön e célra épített hatalmas versenypályán.

A „hat nap” izgalma azonban nagyobb mondhatni „nemzeti” méreteket ölt a június utolsó napján kezdődő verseny alkalmával. Ez a „Tour de France”, 4 hétig tart és nemzetközi részvétellel csoportosítva, végig kerekedik egész Franciaországot, pontosan 4965 kilométer terjedelemben. Egy ismert sportlap Az Autó szerkesztőjének eszméje volt ennek a Tour de France-nak megvalósítása, már 25 évvel ezelőtt. Mint már említettem, ma ez Franciaországban fontosabb esemény, mint akár a Davis-Cup futballmeccs. A bicikli művészei, akik tipikusan és vérbélien francia figurák, ma népszerűségben talán Cochet vagy Borotra fölé állnak.

A nagy párisi napilapok, hogy a sport-sajtóról ne is szóljunk, külön autóexpedícióval követik a versenyzőket és az utközben vett felvételeket már ugyanaznap esti kiadásában hozzák is. Egyéb

materiális előnyön kívül, egyedül e négy hét alatt, a sport és információs sajtó napi példányszámai éppen a duplájára emelkednek.

Ez a bicikli verseny Henri Desgrange. Az Autó szerkesztője szerint, a kitartás, a fizikai bátorság és az ügyesség nemes diadala. Az Alpeselek szakadékos ösvényein a Pyreneusok sziklás meredékein vagy a Cote d'Azur partján, szélben, viharban, forróságban rendületlenül száguldanak. Egy kiszakadt pneumatik, egy leesés, nemcsak egyénileg, de csapatilag is katasztrófát jelent.

A franciáknak félelmetes ellenfelük az olaszok (tavaly is olasz nyerte el a szimbolikus „sárgatrikót”, de a belgák is erős konkurensok. Hoover indítványa mellett, ma ez a franciák legfontosabb problémája. Ezidén 8 francia, 8 olasz, 8 német, 4 ausztrál és 4 svájci indul.

Reggel 7-kor startoltak hivatalosan Az Autó szerkesztőségéből. A tömeghangulatra jellemző, hogy még sötét éjszaka volt, mikor már sűrű csoportok szálltak meg a Faubourg Montmartre-t és óriási tömegek rohamozták meg az utcát, csak-hogy kedvenceiket az indulás előtt láthassák. Vannak fanatikus barátok és rajongók, akik egy darabon autón kísérik őket. Néhány millió francia négy héten keresztül a Tour de France beosztásában látja majd csak országa térképét.

Mándy Ilona.

JULIUS 8.

Nagyvárad, július 6.

Több ízben rámutattunk már a tojás-standardizálási törvény hátrányaira. Most szakkörökből még a következőképpen világítják meg a helyzetet:

A most érvényben levő tojás-standardizálási törvény egy angol cégnek Christos et Lowelnek, mely „Standard Agricol”-néven van Romániában bejegyezve, valamint érdekársainak nyújt kiszámíthatatlan és olyan előnyöket, melyekkel monopolizálja az egész export-üzletet Romániában.

Ebből a monopóliumból az államnak semmi haszna, annál súlyosabb kára van a szabadkereskedelemnek, mely teljesen ki van szolgáltatva az idegen cég önkényének.

De főleg nemzetgazdasági szempontból mérhetetlenül káros a törvény, mert az ebből eredő monopólium folytán a Standard Agricol úgy lenyomja az árakat, hogy a termelő több helyen 40 banit kap egy darab tojásért ugyanakkor, midőn a magyar termelő két lejtel értékesíti a tojás darabját. Ehhez nem kell kommentár!

A B. L. folyó hó 2-iki számában új standardizálási törvény kidolgozásáról tesz említést. Az új standardizálási törvény új visszaéléseknek lesz szülőanyja. Ez nem megoldás.

A szabadkereskedelem minden megszorítása mérhetetlen károsodással jár. A standardizálási törvény úgy a régi, mint a most tervezett megszorítása a szabadkereskedelemnek. A jó minőségű: a standard áru exportja par excellence. az exporteur érdeke. Ehhez nem kell állami beavatkozás és állami szerv! A megoldás egyszerű:

Eltörölendő teljesen az egész törvény. Aki jól és gondosan dolgozott árut szállít, jó pénzt kap küldeményéért, aki rossz árut exportál — viselje konkvenciáját gondatlanságának. Hát Romániának most, midőn a nyugdíjas hivatalnokok is nagy késéssel kapják meg csekély nyugdíjukat — nincs más gondja, inaugurálni a célból, hogy konstálják, hogy az exportálandó tojás melyik klasszisba sorozandó? Ez érdeke az angol cégnek, mert ezzel elgáncsolja a versenyt, de az a törvény, akiről talpaljuk vagy fejelljük is vele a régi hibákat, nem államérv, de államérvtelen.

Csak semmi gyámság tehát, semmi hivatalos beavatkozás. A kereskedelem szabadabb tétele a famózus törvény teljes eltörlésével, az áru teljes vámmentesítésével, vagy minimális, egységes vámtétel alkalmazásával bármely minőség részére meg fog szüntetni minden anomáliát, minden visszaélést.

És főleg megszünteti egy külföldi cég mérhetetlen előnyeit és diktatúráját a román kereskedők és román termelők felett a termelők és a szabadkereskedelem kiszámíthatatlan előnyére.

Kolozsvár a földgázemelés ellen

Kolozsvár, július 6.

A itteni kereskedelmi és iparkamara tegnap ülést tartott, amelyen az egybegyűltek tiltakoztak a földgáz-áraknak 1928. október 1-ig visszamenőlegesen való felemelése ellen. — A kamara erről szóló memorandumot juttatott el a kormányhoz.

Kincstári bonok elhelyezésén szindikátusba tömörülnek a budapesti bankok

Budapest, július 6.

Az összes számottevő budapesti pénzintézetek részvételével szindikátus alakult abból a célból, hogy többmillió font sterling értékben magyar állami kincstári jegyeket helyezzen el a nemzetközi piacokon. Eddig már ötmillió font értékű bonok elhelyezése van biztosítva, amiből egymilliót a belföldi piac vesz át.

Tőzsde

1931. július 6.

Zürich (nyitás): Berlin 122.55, Amsterdam 207.80, Newyork 516.50, London 2512 és háromnegyed, Páris 20.22, Milán 27.04, Prága 1529.50, Budapest 9001 és egynegyed, Belgrád 911 és ötvenleved, Bukarest 507.50, Varsó 57.85, Bécs 72.60.

9. OLDAL

Kolozsvár legfrissebb villanvpanamája

Tizenhétmillió sarcot akarnak behajtani a fogyasztókon a szerelési munkák monopóliumba adásával

A villamosmű és az Energia-gyár gyanus-illatu üzleti macchinációi

Kolozsvár, július 6.

A kommercializált villamosmű tájékozól megint panamaszellők fujdogálnak. A belgákkal társult városi üzem megkezdte a villamoshálózatnak 150 voltos feszültségről 220 feszültségre való átalakítását. Hogy mi szükség van erre? — Azért, mert a Erdélyi Szénbánya Rt. és az Elektrobél, amelyekkel a városi üzletet csinált, Egeresen az ottani széntelepek kihasználásával olyan centrálét épített, amely 220 voltos feszültségű áramot termel. Az egeresi centrálét, hivatalos nevén: Sorecani S. A., az egész vidék villamosítására létesült és

hogy a belgáknak ne legyen sok baja terveit jövőbeni megvalósításával. Kolozsvár városa előzetesen kötelezte magát arra, hogy áttér a 220 voltos feszültségű világításra,

illetve a 380 voltos feszültségű ipari áramra.

Ezzel a változással szükségessé vált az összes vezetékek és a most használatban levő égők kicserélése, miután a motorok átcserelése már megtörtént.

A villamosmű, amely több ízben kinyilatkoztatta, hogy privát munkákba nem fog beavatkozni,

megbizást ad az „Energia” villamosági gyárnak, hogy hívja össze a Kolozsváron létező 52 szerelőség tulajdonosait, alakítson meg velük egy szindikátust, amely a szekunder-hálózat kicserélését megcsinálja.

A felszólítás alapján az Energia-gyár egyik mérnöke, Frankfurter Imre és dr. Lám István technikus révén összehívta a kolozsvári szerelőket és előadta nekik az egész tervet. A villamosmű azért kérte fel az Energiát a közvetítésre, és azért kívánja a szindikátus megalakítását, mert nem akar 50 és egynehány céggel összeköttetésben állni, hanem csak egygyel. A szindikátus megalakítására az Energia a következő proposíciót tette:

1. A résztvevő cégek kötelezik magukat arra, hogy minden anyagot csakis az Energiától vesznek át.

2. A szerelést egységes árban lámpahelyenként 550 lejtel csinálják meg.

3. Az elvégzett munka árát a fogyasztó 12 hónapi részletben legyen köteles fizetni. A pénzt a villamosmű inkasszálja.

A terv azonban előre nem látott ellenállásba ütközött. A magáncégek mindegyike előtt arra hivatkoztak, hogy a mai pénzügyi viszonyok mellett a fogyasztók közönsége nem képes 550 lejtel fizetni egy olyan munkáért, amely legfeljebb 360 lejbe kerül. Egy lakásban átlag 5—6 lámpahely van, ami azt jelenti, hogy a szekunder-hálózat kicserélése a szindikátus útján 2750—3500 lejbe kerülne.

Ha a 120 ezer lámpahely közül csak 60 ezret találunk hibásnak, már ez is 35 milliót jelent.

Tekintettel arra, hogy ma egy lámpahely szerelése 360 lej, amiben már benne van a szerelőcég haszna is, 550 lejes kartellár mellett az Energia-gyár közvetítésével megalakítandó szindikátus még külön 8 és félmillió lejtel keresne a kolozsvári közönség számlájára.

A szerelőcégek tehát nem adták be a derekukat.

És erre megindult a terror és a presztízs a renitenskedőkkel szemben.

A tárgyalások azonban nagyon sokáig húzódtak el. Az Energia-gyár emberei kezdtek idegesek lenni. Vagy két héttel ezelőtt

a gyár megbízottja ultimátumot intézett a még ellenálló cégekhez: Ha este 8 óráig alá nem írják a megállapodást, akkor a villamosmű maga végezti el

a szereléseket önköltségi áron, vagyis a magánszerelők egyáltalán nem kapnak a munkából.

A megbízott azzal érvelt, hogy a jelzett határidővel lejár a villamosmútól kapott mandátuma és ha a szindikátus nem jön létre, az egész üzlet elesik. Ez sem hatott.

Másnap a szerelőcégek küldöttsége keverte fel Munteanu mérnököt, a villamosmű vezérigazgatóját és azt a kérdést intézte hozzá, hogy

hajlandó-e az Energia-gyár közvetíté-

se nélkül az összes szerelési vállalatokkal megcsinálni a megállapodást. A cégek vállalták ugyanazt, amire az Energia kötelezte magát, azonkívül kedvezőbb feltételeket hajlandók adni a közönségnek is.

Munteanu vezérigazgató kijelentette, hogy ő nem adott megbízást az Energiának és hogy ő is az összes cégek bevonásával kívánja a szükséges munkálatokat elvégeztetni, de konkrét választ a feltett kérdésre csak akkor adhat, ha a cégek egymás között már megállapodtak.

Egyelőre ez a helyzet. A cégek egymásközi meggyezése még nem jöhetett létre, mert az Energia-gyár és a tőle függő néhány kisebb vállalkozó egyelőre ragaszkodik az eredeti ötlethez: a szindikátushoz, amely 550 lejtel akar felszámítani egy olyan munkáért, amelyet a szabadversenyben 250—360 lejtel csinálnak meg.

És a közönség? A közérdek?

Ki törődik nálunk ilyen csekélységgel? A közönség — az fizessen és hallgasson!

Bányai Ernő.

Kiknek kell cégüket bejegyeztetni az iparkamaránál és kik kötelesek iparigazolványt váltani?

A kereskedelmi minisztérium döntött végre ebben a vitás kérdésben

Brassó, július 6.

Amióta az új kamarai törvény életbe lépett, a romániai kereskedelmi és iparkamarák állandóan zavarban voltak abban a tekintetben, hogy a kisiparosok közül kiknek kell iparigazolványt váltani és kiknek kell magukat a kamaránál bejegyeztetni. Néhány nappal ezelőtt a kamarák országos szövetsége leiratban értesítette a brassói kereskedelmi és iparkamarát arról, hogy az új cégek bejegyzésénél az érdekelteknek fel kell mutatniuk az iparigazolványt is. A brassói kamara vezetősége arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kamarák szövetsége nem alkalmazkodott a törvény szelleméhez és rendelkezésével csak fokozta azt a zavart, amely eddig is uralkodott a kamarai bejegyzésre, illetőleg az iparigazolvány kiváltására kötelezett cégek elbírálása körül.

Tiszta helyzet teremtése végett a brassói kamara vezetősége a kereskedelmi és ipariügyi minisztériumhoz fordult s on-

nan most kapta az 55.985 sz. rendeletet, amely végre kimondta az utolsó szót ebben a vitás kérdésben s elfogadva a brassói kamarának eddig is követett álláspontját, a következő döntést hozta:

Azok a kisiparosok és kiskereskedők, akik a 16 százalékos addicionális adót fizetik, nem kötelesek iparigazolványt váltani, ellenben kötelesek cégüket bejegyeztetni az illetékes kereskedelmi és iparkamaránál. A kamara bejegyzési okirata ennél a kategóriánál pótolja az iparigazolványt.

Vizsgálat nem kell bejegyeztetniük magukat a kamaránál azoknak az iparosoknak, akik a 12 százalékos addicionális adót fizetik. Ezeknek az eddig is szokásos formák betartásával az iparigazolványt kell megszerezniük iparuk szabad gyakorlásához.

Insectomor - a legpusztítóbb legyet, szunyogot, póloskát, bolhát, szálbogarát

INSECTOMOR

Vezérképvislet és lerakat:

I. E. COCKHILL & Co.

BUCUREȘTI,
Str. Barației 35, Etaj I.

Sport

Magyarország—Románia

4:2 (2:1)

Bukarest, július 6
A már ismertett összállításban játszott a két ország válogatott futballcsapata. Az ünnepélyes találkozó tizezer főnyi közönség jelent meg. A magyar „csikók” kitűnően megállották a helyüket. Ezzel szemben a román csapat kapusának lelkiismeretét terhelik a kapott gólok. Zaubér néhány bravurost védhetett volna. Az utolsó negyedében Zombori le is váltotta a kapuban.
A vezető gólt a 6-ik percben Kovács rugta, majd a 22-ik percben ugyanő helyezte kapuba a magyarok második gólját. A 44-ik percben Kocsis szepit az eredményen.
A második félidő 8-ik percében rend-

kül kedvezőre billen az eredmény. A 8-ik percben Kocsis egyenlített. 2:2. A 17-ik percben Jakube, majd a 24-ikben Belko szaporították a gólokat.

A román csapatban a hátvédek közül Bürger volt a jobb. A fedezet sorban csak Hrehuss elégitett ki. A csatársorban Bodola és Kocsis, különösen az utóbbi mutatott jó formát.

A magyar együttesben Weinhardt kapus kitűnően védett. A fedezetek közül Vámos emelkedett ki. Belcsik durva volt. A csatársor valamennyi tagja nagy-szerűen játszott. A támadó sor képezte a csapat főerősségét.

Fábris jugoszláv bíró vezette a mérkőzést.

Budapest—Bukarest 5:1 (4:0).

Nemzeti—ATE 5:1 3:0

Arad, július 6
Szép mérkőzés, különösen a pestiek részéről mutatott jó játékkal.
A gólokat az első félidőben Kovács, Rázsó és Bihámi, szünet után Madas és Bihámi rugták. A vigaszgólt Puskás lőtte.

Nagyvárad:
Crisana—Glória 4:3 (3:1).
Marosvásárhely:
Romania—MTE 0:0
Nagybánya:
MTK (Budapest) Nagybánya válogatott 5:0 (1:0).

Szatmár:
A satmári csapatok „villámturnát” rendeztek, mely a következő eredménnyel zárult: 1. Törekvés 6 pont. 2. Bar-kochba 4 pont. 3. SzSE 2 pont. 4. Olympia 0 pont.

Máramarosziget:
Beregszászi SC—MSE 1:1 (1:0).
A brassói kerület atlétikai versenye technikai akadályok miatt elmaradt.
Kolozsváron nem volt vasárnap semmi sportprogram.

Ploesti:
IAR (Brassó)—Prahova 1:1 (0:0)
Komandó:
Swag—Sparta (Brassó) 4:3 (1:0).

Félsikerrel szerepelt a Brasovia Konstancában

Konstanca, július 6.
Szombaton és vasárnap a kikötővárosban szerepelt a Brasovia csapata. Fárasztó éjszakai utazás után érkezett az

együtttes Konstancába, és ezen handicap mellett a helyi bíró is mindkét napon erősen nyomta a Brasoviát. Eső napi veresége főként ennek tulajdonítható.

Szombaton:
Victoria—Brasovia 1:0 (1:0).
Vasárnap:
Brasovia—Elphys 2:1 (2:1).
A 11-ik percben Geller átadásából Takó rugja a vezető gólt, melyet a konstancai együttes hamarosan kiegyenlített. A győztes gólt ugyancsak Takó helyezte hálóba. Az Elphys tekintélyes játékerőt képvisel és a konstancai kerület bajnokcsapata.

Brassó:
Ivria—Fogarasil SC 3:1 (1:1).
Az Ivria szép játékkal vett revánst a fogarasi együttesen.

Olympia komb.—Victoria komb. 2:2 (2:1). Bíró: Hoch.

A MOTO CLUB ROMAN BRASSOI CSOPORTJÁNAK MEGBIZHATÓSÁGI VERSENYE. A Moto Club Roman brassói csoportjának barcasági megbizhatósági versenye vasárnap folyt le, olyan időjárás mellett, amely erősen próbára tette a versenyzők képességeit. Napfény, eső, jég, vihar voltak a kísérő jelenségei a versenynek, amely végeredményben, ennek ellenére, is nagyszerű eredménnyel zárult. A versenykiírás feltételeit általában nehéznek találták, ami többeket elriasztott a részvételtől. A tizenegy résztvevő közül azonban hatan büntetőpont nélkül oldották meg a feladatot, sőt egy kezdő is az előírt idő alatt futotta le a távolságot, elnyerve ezzel egy jutalmat. Aranyérmert nyertek a következő versenyzők: Barthle (250 kcm. Zündapp). Bauschenberger és Riemer (300 kcm. NSU). Lautmann és Székely (300 kcm. AJS). Martini (500 kcm. AJS). — Diplomát nyert Ilek.

Külföldi eredmények

A Bocskai kiesett a középeurópai kupából

Wien—Bocskai 4:0 (1:0)

Debrecen, július 6.
A két együttes között tegnap folyt le a második találkozó a középeurópai kupamérkőzések során. Mint ismeretes, az első meccset ugyancsak a Vienna nyerte 3:0 gólaránnyal.

A tegnapi összecsapáson újra elvérzett a debreceni csapat, mely ilyen formán kiesett a további kupaküzdelmekből.
A meccset ötezer főnyi rekordközönség nézte végig. Az első félidőben nívós játék

melyben a Bocskai egyenrangú ellenfél. A második félidőben a Vienna feljavult és kitűnő védelme támogatásával nagyszerű eredményt vívott ki.

Már a 20-ik percben Tögel megszerzi a vezetést. Szünet után az 5-ik percben a debreceni védelem hibájából Adalbrecht tiszta helyzetből a második gólt rugja. A 20-ik percben Ertl révén a bécsi csapat megszerzi a harmadik gólt, majd a 43-ik percben újra Ertl eredményez.

tek formába. A csehek a nagy vereség ellenére is jelentős fejlődésről tettek tanúságot. Az első félidő vezető gólját Németh dobta. A második félidőben Németh egymásután kétszer, majd felváltva ő és Keserü II. góloznak.

Az osztrák-magyar hölgyuszórmérkőzés eredményei. Budapestről táviratozzák: A két ország hölgyuszói között lefolyt uszóverseny a következő eredményekkel zárult: 100 m. gyors: 1. Mallasz Gitta és Sipos Mancsi 1 perc 15.4 mp. 2. Wagner 1 p. 20 mp. — 100 m. hát: 1. Mallasz 1 p. 33.8 mp. 2. Bratmann 1 perc 36 mp. 3. Sipos 1 p. 38.2 m. — 200 m. mellúszás: 1. Wertheimer (osztrák) 3 p. 20.80 mp. 2. Seeböck. 3. Brauer. — 4x 100 m. staféta: 1. Magyarország 5 perc 16 m. 2. Ausztria 5 p. 35 mp. — 400 m. gyorsúszás: 1. Frizi Löwy 6 perc 20.2 mp. 2. Tóth Ilonka 6 perc 28 mp. 3. Sipos Mancsi 6 perc 38.2 mp. — Müugrás: 1. Sölkner (Ausztria) 73.56 pont. 2. Erdős Vera. 3. Wald (Ausztria). Végeredményben az osztrákok nyertek 32:28 pontaránnyal. A versenyt és a vele kapcsolatos magyar-cseh vízipólómérkőzést mintegy háromezer főnyi közönség nézte végig.

EGER—SzUE 3:2 (1:0). Vízipólómérkőzés.

Németország—Franciaország uszórmérkőzés 2:0

Páris, július hó 6.
A német-francia uszórmérkőzés a németek győzelmével végződött. A négy-szer 200 méteres gyorsúszófutatóban Németország 9 perc 44.2 mp. idővel első lett, míg a franciák eredménye 9 perc 51.2 mp. volt. — A vízipólót a németek nyerték 4:3 (3:1) arányban.

Magyarország—Csehszlovákia vízipóló 7:0 (1:0)

Budapest, július 6.
A két ország vízipóló válogatottjai között tegnap volt az ötödik találkozó. Eddig valamennyi küzdelmet nagy gólaránnyal a magyarok nyertek. A tegnapi mérkőzésen a magyarok nehezen jöt-

Footballabdák I-a
1/150, 1/200, 1/250, 1/300 gummival
5 mecs labda **410**—
Viszonteladónak kedvezmény
GELLER-nél, Brassó, Str. Reg. Car-rol (Kapu-utca) 36.

DERBY

cipőüzlet átköltözött:
Brassó, Kolostor-utca 3. sz. alól
Kolostor-utca 23.
szám alá.
Mélyen leszállított árak!

Egészségügyi műszaki vállalat

Fürdőszoba, központi fűtés, szellőztőberendezések. Vízvezetési és csatornázási munkálatok, szakmérnöki tervezés és vezetés mellett
KERTÉSZ HENRIK BRASSÓ.

Vidéki lap- és nyomdavállalat

szakmabeli munkatársat keres. Biztos existencia. Ajánlatok „0. 1474” jelígre Rudolf Mosse S. A. Bukarest Calea Victoriei 31 címre kéretnek.

Mély fájdalommal tudatjuk az összes rokonokkal és ismerősökkel, hogy a mindnyájunk által nagyon szeretett jó feleség, édesanya, anyós, testvér, sógornő és rokon

Jianu Constantinné szül. Gyenge Karolina

életének 53 ik. boldog házasságának 35-ik évében hosszas szenvedés után f. hó 5 én este elhunyt.

Drága halottunk hült tetemét f. hó 7-én d. u. 4 órakor fogjuk az Alsókákova 37 sz. alatti gyúsházából a bolgárszegi róm. kath. temetőbe örök nyugalomra helyezni.

Leiki üdvéért az engesztelő szent misét f. hó 8-án reggel 1/2 8 órakor fogjuk a róm. plebánia templomban az egek Urának bemutatni.

Brassó, 1931 július 6.

A gyászoló család.

Ujítsa meg lejárt előfizetését, hogy a lapot fennakadás nélkül küldhessük!

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 7:50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyzteri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej, 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Kertipadok, kertitömlők, vízmentes ponyvák, kutszivattyúk. Jul. Teutsch, műszaki áruaktár, Kapu-utca 57.

Adómentes, napos, emeletes ház, jólmenő vendéglővel, (20 százalékos lakbérjövdelem) jutányosan eladó. Közelebbi Brassó, Kapu-utca 65—55. II. em. 13772

Teljes üzemben levő modern gépekkel felszerelt harisnyagyár más vállalkozás miatt olcsón eladó. Levelek „Rentabilis” jelígre Rudolf Mosse hirdetőbe, Arad, kéretnek. 13788

Uj, eredeti akác- vagy virág-mézet küldök franco 5 kg. bödönben postán pr. kgr. 56 lej. A csomagolásért felszámítok 50 lej. A. J. Keller, Medias. 13732

Malom, 11-járatu, modernül berendezett, Arad megye Sém-lakon kiváló buzatermő helyen eladó. Bővebbet Friedrich Testvérek, Temesvár. 13702

Eladó ház Brassóban. Jövedelme vételár 20 százaléka. Cím 13726 sz. alatt a brassói kiadóban.

Megvételre keresünk egy nagyteljesítményű 12 cm-es szalgafűrész és egy „Bolinder” körfűrész. Ajánlatokat „Ipartelep” jelígre a brassói kiadói hivatalba kérünk. 13772

Kiváló minőségű fajborok hordó, vagy vagonfélételekben, továbbá 8 mázsa dió eladó. Reinhold Klotild Ájud-Nagyenyed. Str. Mih. Viteazul 49. 13790

Akác- és virágmez, 10 család méh eladó Gyarmati Józsefnél Lutzeni (Bélzeréna) posta Vannatori, Jud. Arad. 13787

Vendéglő kerthelyiséggel, tekepályával, központi fűtőn, vármegye székhelyen eladó, esetleg kiadó. Cím a brassói kiadói hivatalban. 13781

Eladó 1100 mm Glayton Shulleworth cséplőszekrény Megtekinthető Modi Józsefnél, Fegerpatak. 13721

Ujonnan épült, adómentes, garázsokkal ellátott családi ház Brassóban, közel a belvároshoz, eladó. Cím 13716. sz. alatt a brassói kiadóban.

Jégszekrények Kertésznel, Targu-Mures. Kivánatra árjegyzzék. Brassói lerakat Tit-tes Pálnál. 13611

Deutz-Dieselmotor 30 HP, majdnem új, eladó. Pünköszt Derestye 103. 13775

Családi ház eladó Schnell-u. 1. Bővebbet Brassó, Mester-utca 17. 13791

Erély legelegánsabb cukrászdája Arad főterén, családi körülmények miatt sürgősen eladó. Daubner és Seidner, Arad, Fischer Eliz palota. 13800

Valódi mézet, sajáttermésűt, postán, franco szállít 5 kilós bödönben 250 lej beklüdsé-vel, utánvéttel 270 lej. „Dzierzon” méhészet Nagyvárad. 13802

Allást nyer

Szakértőt, aki önállóan vezette otyaárugyárat, társnak keresek. Tőke nem szükséges. Ajánlatok Brassói Lapok dévai fiókjához. 13774

Kisegítő német, román gép-író keres Ageco Brassó. 13773

Kitűnően főző szakácsnő állást keres Fábán József (közli) Beica de Jos (Bölkény) Reghin. 13785

Jóházból való leányok tanulónak nőiszabószághoz felvétet-nek. Brassó, Kapu-utca 24. Ma-latinszky Bella. 13797

Fehérnemű varrónők, kézi-leányok, felvétetnek. Erica, Brassó, Reg. Carol 36. udvar-ban. 13798

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

ABRASSOI LAPOK nyomdai vállalatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 100, negyedévre 300, félévre 600, évente 1200 lej. Magyarországra negyedévre 14, félévre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokba negyedévre 420, félévre 820, évente 1600 lej.

megbízások felvételére és fizetések átvételére lenti, helyi megbízottakon kívül a köv. központi megbízottak vannak feljogosítva: Bartha Géza Dán Dániel, Gerő Sándor.

MEGBIZOTTAK. Arad: Piața Impăratul Traian 1. (Halmágyi Pál) — Déas: Str. S. Barnabiu 10. (Osz-tian Kálmán) — Déva: Str. Ioan Creangă 2. (Balogh Géza), Telefon 17. Huayai- és Alsófehérmegye részére. Kolozsvár: Str. Dubarilor 7. (volt Timár-utca) (Naumann Ignác). — Marosvásárhely: Benjámín Árpád. Szentgyörgy-u. 6. — Nagyszombat: Str. Turnului 13. (Szigetváry László) — Nagyvárad: Str. Nic. Jiga 32 (Szabó Gyula) — Szatmár: Rákóczy-ut 37. (Kertész László) — Szatmár- és Máramaros megyék részére. — Szilágyosnyó: (Halperin Ernő) — Temesvár: Gyárvaros, Tigris-utca 4. (Halmágyi Pál). — Torda: Str. Regele Ferdinand 25. (Dánas József).

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadói hivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

Brasov—Brassó, Kapu-utca 56—58. Telefon-interurban: (szerk. és kiadói hivatal): 1—77 és 82
Bucuresti—Bukarest I, Boulevardul Șchi-tu Măgureanu 21. — Telefonszám: 363—64

Ház, földbirtokkal és 600000 lejrel rendelkező 44 éves 5 nyel-vet beszélő iparos, nőtűlés cél-jából, szolid nő ismeretségét keresi, hozomány megkívánat-tik, üzlettel rendelkezők is fi-gyelembe vétetnek. Megkeresé-sek „Modern élet” jelígre a brassói kiadói hivatalba. 13722

Előkelő vidéki család 22 éves, csinosnak mondott le-ánya vagyok Hozományom 1.000.000 lej készpénz és több millió értékű ingatlan, ami a nevemen van. Kizá-rólag biztos existenciájú, jel-lemes úriemberek szíves le-velét teljes címmel „Karcu-leány” jelígre a brassói ki-adóba kérek.